

§ 1 Avsägelse

Förste vice talmannen meddelade att *Monica Haider* (S) av sagt sig uppdraget som ledamot i EU-nämnden.

Kammaren biföll denna avsägelse.

§ 2 Anmälan om kompletteringsval

Förste vice talmannen meddelade att Socialdemokraternas partigrupp anmält *Aida Birinxhiku* som ledamot i EU-nämnden.

Förste vice talmannen förklarade vald till

ledamot i EU-nämnden

Aida Birinxhiku (S)

§ 3 Meddelande om frågestund

Förste vice talmannen meddelade att frågestund skulle äga rum *torsdagen den 26 september kl. 14.00*.

§ 4 Anmälan om subsidiaritetsprövning

Förste vice talmannen anmälde att utdrag ur prot. 2024/25:1 för torsdagen den 12 september i ärende om subsidiaritetsprövning av EU-förslag hade kommit in från justitieutskottet.

§ 5 Anmälan om fördröjda svar på interpellationer

Följande skrivelser hade kommit in:

Interpellation 2024/25:12

Till riksdagen

Interpellation 2024/25:12 Kampen för demokrati i Kambodja
av Åsa Eriksson (S)

Interpellationen kommer att besvaras tisdagen den 15 oktober 2024.

Skälet till dröjsmålet är på grund av resa.

Stockholm den 23 september 2024

Utrikesdepartementet

Benjamin Dousa (M)

Enligt uppdrag

Klas Molin

Expeditionschef

Interpellation 2024/25:14

Till riksdagen

Interpellation 2024/25:14 Ahmadreza Djalali
av Alireza Akhondi (C)

Interpellationen kommer att besvaras torsdagen den 3 oktober 2024.

Skälet till dröjsmålet är på grund av andra åtaganden.

Stockholm den 23 september 2024

Utrikesdepartementet

Maria Malmer Stenergard (M)

Enligt uppdrag

Klas Molin

Expeditionschef

Interpellation 2024/25:19

Till riksdagen

Interpellation 2024/25:19 Kornas rätt till naturligt beteende
av Rebecka Le Moine (MP)

Interpellationen kommer att besvaras fredagen den 4 oktober 2024.

Skälet till dröjsmålet är redan inbokade engagemang.

Stockholm den 20 september 2024

Landsbygds- och infrastrukturdepartementet

Peter Kullgren (KD)

Enligt uppdrag

Fredrik Ahlén

Expeditionschef

Följande dokument hänvisades till utskott:

Motioner

2024/25:43, 107 och 141 till socialutskottet

2024/25:126 till justitieutskottet

§ 7 Ärenden för bordläggning

Följande dokument anmäldes och bordlades:

Justitieutskottets betänkande

2024/25:JuU2 Överlämnande av mål mellan allmänna förvaltningsdomstolar

Miljö- och jordbruksutskottets betänkande

2024/25:MJU3 EU:s nya utsläppshandelssystem för fossila bränslen

Näringsutskottets betänkande

2024/25:NU5 Kompletterande bestämmelser till nya unionsregler på konkurrensområdet

Civilutskottets betänkanden

2023/24:CU22 2018 års ändringar i fördraget om internationell järnvägstrafik

2023/24:CU24 Riksrevisionens rapport om statens hantering av markintrång

§ 8 Svar på interpellation 2023/24:851 om Lagrådets ställning

*Svar på
interpellationer*

Anf. 1 Justitieminister GUNNAR STRÖMMER (M):

Herr talman! Rasmus Ling har frågat mig om regeringen framöver kommer att vara mer lyhörd för Lagrådets yttranden, om jag kommer att tillsätta en utredning om att stärka Lagrådets ställning och hur jag ser på förslaget att stärka Lagrådets ställning på så sätt att i de fall regeringen frångår Lagrådets synpunkter ska regeringen redovisa skälen för detta.

Låt mig börja med att understryka att Lagrådets arbete utgör en viktig del av lagstiftningsprocessen. Den granskningen innebär en kontroll i förhand av om regeringens förslag till lagstiftning är förenligt med grundlagarna och med rättsordningen i övrigt och inte minst av hur förslagen står sig mot rättssäkerhetens krav. Granskningen bidrar därmed till att stärka kvaliteten i lagstiftningen.

Lagrådets särskilda roll i lagstiftningsarbetet har en lång tradition. Sedan inrättandet 1909 har Lagrådets roll och betydelse i den svenska lagstiftningsprocessen stärkts. Efter införandet av 1974 års regeringsform har det blivit obligatoriskt att inhämta ett yttrande, och fler typer av lagar har kommit att ingå i Lagrådets granskningsområde. Det här tvingande inslaget infördes så sent som 2011.

Om regeringen avstår från att hämta in ett yttrande när det gäller lagförslag inom det obligatoriska området finns en skyldighet för regeringen att motivera varför Lagrådet inte har hörts. Det finns också en möjlighet för riksdagen att besluta om att hämta in ett yttrande från Lagrådet om utskottet gör en annan bedömning när det gäller skyldigheten att inhämta ett yttrande.

Någon motiveringsskyldighet finns inte när Lagrådet avstyrker ett förslag, men regeringen gör en annan bedömning. Det ligger i sakens natur eftersom yttrandet har en rådgivande karaktär. Trots det är det en självklarhet att Lagrådets synpunkter väger tungt i det fortsatta lagstiftningsarbetet och att regeringen i en proposition redovisar sin syn på Lagrådets synpunkter.

Regeringen har under den första halvan av mandatperioden påbörjat och genomfört ett stort antal angelägna reformer på flera olika områden. Det gäller inte minst kampen mot den organiserade brottsligheten, där det har varit nödvändigt att vidta mönsterbrytande åtgärder för att trycka tillbaka gängen och öka tryggheten i samhället. Det omfattande reformarbetet har behövt genomföras i ett högt tempo.

För regeringen är det en självklarhet att alltid noggrant analysera Lagrådets synpunkter. Regeringens ställningstagande till synpunkterna – i synnerhet när ett förslag avstyrks – redovisas alltid ingående i propositionen. I flera fall har också justeringar gjorts efter synpunkter från Lagrådet.

Att i propositionen alltid redovisa regeringens ställningstagande till Lagrådets synpunkter är en väl etablerad praxis som har gällt under lång tid. Jag kan därför inte se att det i dagsläget finns något behov av att lagreglera en skyldighet att redovisa skälen för att regeringen inte följer Lagrådets rådgivande yttrande.

Frågan om huruvida Lagrådets formella ställning i lagstiftningsarbetet bör förstärkas ytterligare är komplex och aktualiserar frågor om hur riket styrs och vårt parlamentariska statsskick. För att åstadkomma en ytterligare stärkt ställning för Lagrådet krävs grundlagsändringar med en bred politisk förankring. Jag tycker att man ska notera att 2020 års grundlagskommitté har lämnat ett förslag som innebär att kravet på inhämtande av yttrande från Lagrådet utökas till att även omfatta grundlagsförslag om grundläggande fri- och rättigheter. Det förslaget bereds för närvarande inom Regeringskansliet.

Lagrådet har alltså redan i dag en stark ställning, och den ska fortsatt värnas. Jag fortsätter gärna en dialog om detta med riksdagens partier i syfte att långsiktigt värna och utveckla kvaliteten i lagstiftningsprocessen.

Anf. 2 RASMUS LING (MP):

Herr talman! Jag tackar så mycket för svaret från justitieministern på denna interpellation.

År 2018 sa den moderata partisekreteraren, som då var Gunnar Strömmer, såhär: Det är djupt skadligt att bortse från Lagrådets invändningar. Som justitieminister har Gunnar Strömmer i olika sammanhang sagt: Vi ska naturligtvis se vad Lagrådet har pekat på.

Jag menar att det är mer än en nyansskillnad mellan dessa två sätt att uttrycka sig på. Jag menar att det är olika förhållningssätt, herr talman.

Denna interpellation är skriven mot bakgrund av den skarpa kritik som Gunnar Strömmer vid upprepade tillfällen hade under den förra och den

förrföra mandatperioden mot den dåvarande regeringen och hur man agerade gentemot Lagrådet.

Gunnar Strömmer var väldigt tydlig innan han blev justitieminister med att han ville se förändringar kring Lagrådets ställning och att det skulle stärkas. Det fanns då också konkreta förslag från Moderaterna på hur det skulle kunna gå till.

I det svar som kom här i dag lyser det tyvärr med sin frånvaro. Jag tycker, herr talman, att det är synd.

Som justitieministern säger fick Lagrådet en större tyngd 2011. Det kom sig, vid den tidpunkten, av ett samarbete som de dåvarande regeringspartierna i den dåvarande Alliansen hade med Miljöpartiet i den grundlagsutredningen. Det var inte minst moderaten Henrik von Sydow och Peter Eriksson från Miljöpartiet, men naturligtvis även andra.

Det var en hel del konstitutionella frågor som man faktiskt hittade en samsyn kring. I slutändan var det alla partier. Men jag vill hävda, herr talman, att detta inte hade hänt om inte Miljöpartiet och allianspartierna hade dragit i samma riktning i dessa frågor vid denna tid.

Herr talman! Justitieministern säger att han vill ha en dialog med riksdagens partier om detta. Jag föreslår en parlamentarisk kommitté för det ändamålet. Jag tror att det skulle vara en bra väg framåt.

Jag ska också säga, herr talman, att jag menar att det kan finnas skäl för en regering, oavsett färg, att lägga fram förslag även om Lagrådet har invändningar. Det är regeringen som styr riket. Det är riksdagen som är lagstiftare. Det har funnits skäl tidigare. Det kan finnas skäl även framöver.

Tittar man historiskt ser man att det har funnits många exempel. Jag kan nämna två. Lagrådet hade invändningar i fråga om den samtyckeslagstiftning som gäller på sexualbrottsområdet. Det hade man även i en helt annan fråga, som handlade om Cementa på Gotland och regelverket kring det. Det är två exempel där Lagrådet hade invändningar men där regeringen och sedan riksdagen gick emot dessa.

Jag är säker på, herr talman, att Gunnar Strömmer har förberett sig med exempel på när den förra regeringen inte följde Lagrådet – han är förstås fri att göra det. Från min sida är poängen inte att stapla exempel på vad denna regering eller den tidigare regeringen har gjort, utan min poäng är att det ska bli bättre framöver.

Jag tror, herr talman, att man i styrande ställning väldigt lätt hamnar i en situation där man inte ger Lagrådet den tyngd som det faktiskt borde ha, och där tycker jag att det har hamnat alltför ofta.

Ett exempel i närtid under mandatperioden är visitationszonerna, som Lagrådet tyckte skulle göras tidsbegränsade. Man avstyrkte även helt lagen om id-kontroller från Infrastrukturdepartementet liksom förslaget kring anonyma vittnen.

Frågan är därför om regeringen anser att Lagrådets yttranden väger särskilt tungt.

Anf. 3 Justitieminister GUNNAR STRÖMMER (M):

Herr talman! Tack, Rasmus Ling, för möjligheten att få diskutera dessa viktiga frågor i dag!

Till att börja med vill jag bara bekräfta betydelsen av att vi har ett starkt och robust lagråd i våra lagstiftningsprocesser.

När det gäller historiebeskrivningen ger jag Rasmus Ling rätt, och detta säger jag inte för att recensera utan bara som en redogörelse för hur det faktiskt har varit: Traditionellt sett har det varit socialdemokratien som har kommit in från ett ganska tydligt folksuveränitetshåll och velat undvika vad man har uppfattat vara risken för att jurister som inte är folkvalda får för stort inflytande på bekostnad av de folkvalda.

Mot detta har väl stått en sorts maktdelningsperspektiv där man ser att olika delar av vår demokratiska rättsstat spelar en viktig roll också när det kommer till lagstiftningsfrågorna. Det inkluderar också möjligheten att ha en mer robust förhandsgranskning i form av ett lagråd, i synnerhet när det gäller att belysa lagstiftningsförslag från grundlagssynpunkt eller grundläggande fri- och rättighetssynpunkt. De framsteg som har gjorts senast med 2009 års reform på det här området har varit viktiga för att ge Lagrådet den ställning som Lagrådet rätteligen ska ha.

När det gäller reformambitionen är den intakt. Jag satt själv med i den senaste grundlagskommittén. Kommittén hade kanske inte uttryckligen detta på sitt bord enligt de direktiv som kom från den föregående regeringen, i vilken också Miljöpartiet ingick, men några av oss förde in frågor i Grundlagskommitténs arbete. Det resulterade bland annat i ett förslag som jag själv förde fram i den kommittén, nämligen att Lagrådets yttrande också ska inhämtas över frågor som är rör fri- och rättighetsfrågor i 2 kap. regeringsformen – det finns, tycker jag, en logik i att Lagrådets roll är särskilt betydelsefull just när det kommer till grundläggande fri- och rättighetsfrågor.

Det förslaget fick också gehör och finns med i Grundlagskommitténs förslag som vi bereder just nu. Utan att föregripa den beredningen talar väl en hel del för att det kanske kommer med i det som vi så småningom lägger på riksdagens bord, vilket är ett uttryck för att förstärka Lagrådets roll inte minst när det kommer till grundläggande fri- och rättighetsfrågor.

Hur ska man då hantera Lagrådets yttranden i praktiken? Det är helt riktigt att jag vid ett antal tillfällen i opposition har varit väldigt kritisk till hur tidigare regeringar har hanterat i synnerhet den mest långtgående kritiken från Lagrådet. Ett exempel nämnde Rasmus Ling själv, nämligen hanteringen av Cementa på Gotland med väldigt fundamentala invändningar. En annan sådan fråga gällde de så kallade ensamkommande, där Lagrådet skrev att ”gränsen här har nåtts för vad som är acceptabelt i fråga om hur lagstiftning kan utformas”.

Detta betyder naturligtvis inte att man ska ha en rigid hållning till varje yttrande. Man måste värdera och analysera yttrandet och sortera upp vad som är fundamentala invändningar vad gäller grundläggande fri- och rättigheter och rättssäkerhet å den ena sidan och mer processuella eller lagtekniska synpunkter å den andra, där det är naturligt att de grundläggande rättighetsinvändningarna väger väldigt tungt.

Om jag ska ta ett konkret exempel för att kvittera det som Rasmus Ling tog upp, alltså de så kallade säkerhetszonerna, är det helt riktigt att Lagrådet efterfrågade en tidsbegränsning. Vad vi åstadkom var i praktiken precis det som Lagrådet efterfrågade: Vi angav en tidpunkt vid vilken den här lagstiftningen ska utvärderas, vi beskrev processen för hur det ska gå till och vi avslutade med att säga att om utvärderingen ger vid handen att lagstiftningen inte håller måttet ska den heller inte finnas kvar.

Anf. 4 RASMUS LING (MP):

Herr talman! Som Gunnar Strömmer själv säger har han varit kritisk till ageranden kring yttranden vid ett flertal tillfällen. Det jag menar är att man på ett tydligare sätt borde ha med sig det förhållningssättet när man faktiskt har klivit in i regeringen själv.

Det går att ha förhållningssättet att man ska förändra Lagrådets roll konstitutionellt, vilket alltså Moderaterna tidigare har velat och Gunnar Strömmer tidigare har anfört. Jag tycker för min och Miljöpartiets del att det hade varit bra. Exakt hur det skulle kunna ske bör bli föremål för diskussion mellan partierna på ett djupgående sätt, men i så fall måste en sådan diskussion initieras.

Herr talman! Även om man inte går den vägen och gör en förändring rent konstitutionellt kan man förstås välja att agera enligt den tyngd man tycker att Lagrådet ska ha – alltså att värdera ett yttrande enligt det regelverk man helst hade velat se, vilket skulle innebära att Lagrådets yttranden vägde tyngre än vad man har valt att låta dem göra vid ett flertal tillfällen den här mandatperioden.

Visitationszonerna var ett exempel. Ett kanske ännu tydligare exempel var lagen om id-kontroller från Infrastrukturdepartementet – ändå ganska nära Gunnar Strömmers bord – där förslaget alltså avstyrktes men regeringen ändå gick vidare med det, dessutom i en väldigt forcerad process.

Herr talman! Moderaterna hade två konkreta förslag i opposition. Det ena var att det skulle införas ett krav på förnyad lagrådsgranskning i de fall Lagrådet avstyrkte ett förslag. Det andra var att det skulle krävas två tredjedels majoritet i riksdagen för att kunna gå emot Lagrådet.

Jag skulle vilja fråga hur Gunnar Strömmer ser på de här två förslagen i dag. Det kan möjligen ha funnits ännu fler förslag som jag har missat; i så fall får ministern gärna redogöra även för dem. Men de här två tycker jag är tydliga och väldigt intressanta. Det vore positivt att titta på detta i en parlamentarisk kommitté, för jag tror att det på ett väldigt tydligt sätt skulle stärka Lagrådets ställning.

Moderaterna har också motionerat om att en särskild utredning bör tillsättas för att titta på hur Lagrådets roll skulle kunna stärkas. Huvudmotionär var Karin Enström, som alltså är Gunnar Strömmers efterträdare på befattningen som partisekreterare för Moderaterna.

Anf. 5 Justitieminister GUNNAR STRÖMMER (M):

Herr talman! Låt mig börja med att understryka att jag personligen och regeringen tar Lagrådets yttranden på utomordentligt stort allvar. Det tar sig bland annat uttryck i hur vi behandlar Lagrådets synpunkter i den fortsatta lagstiftningsprocessen.

Om jag bara utgår från Justitiedepartementets arbete förbereds förstås lagrådsprocessen väldigt noggrant. Det gäller både det vi skickar som en lagrådsremiss och de möten som sker med Lagrådet kring detta. Vi tar också hem de synpunkter som kommer från Lagrådet och försöker i det längsta att möta Lagrådet i dessa synpunkter. Dessutom utvecklar vi också i propositionen hur vi har hanterat frågorna.

Rasmus Ling tar upp frågan om säkerhetszonerna. Låt mig därför i detta syfte läsa upp exakt hur vi hanterade Lagrådets synpunkter i den delen.

Först vill jag dock bara säga att oppositionen ville göra gällande att demokratin höll på att gå under på grund av dessa visitationszoner. Det fanns ingen gräns för vilket grundskott mot den svenska demokratin och fri- och rättighetsskyddet dessa zoner utgjorde. På den punkten gav Lagrådet oppositionen helt fel, eftersom man slog fast att förslaget var förenligt med grundläggande fri- och rättigheter. Däremot kom vi till mer lagtekniska frågor och processfrågor.

Låt mig alltså redogöra för hur vi beskrev detta i propositionen: ”Lagrådet anser att regleringen och dess tillämpning bör följas upp och att en uppföljning kan säkerställas genom att regleringen görs tidsbegränsad.

Liknande synpunkter om tidsbegränsning framförs av flera remissinstanser, däribland Centrum för rättvisa och Riksdagens ombudsmän. Vikten av uppföljning betonas också av bl.a. Brottsförebyggande rådet, Polisförbundet och Polismyndigheten.

Den föreslagna regleringen om säkerhetszoner innebär en risk för ett ökat intrång i den personliga integriteten. Vidare innebär den att kroppsvisioner och genomsökningar av fordon kommer att få användas under nya förutsättningar. Liksom bl.a. Lagrådet anser regeringen därför att regleringen bör utvärderas. En utvärdering ska genomföras, antingen genom en utredning eller ett regeringsuppdrag till relevant myndighet. Vid utvärderingen kommer, i likhet med vad Polismyndigheten efterfrågar, bl.a. användningen av säkerhetszoner ur ett effekt-, likabehandlings- och integritetsperspektiv, den praktiska tillämpningen och det fortsatta behovet av regleringen om säkerhetszoner att analyseras.

Lagrådet vill se en i förväg känd tidpunkt då en utvärdering kan inledas, vilken ger regeringen möjlighet att i god tid planera för hur uppföljningen ska genomföras. Det krävs ett tillräckligt omfattande underlag för att en robust och välgrundad uppföljning av den nya regleringen ska kunna genomföras. Utvärderingen ska därför inledas ca tre år efter ikraftträdandet. Genom att redan nu bestämma när utvärderingen ska ske ser regeringen inte något behov av att tidsbegränsa lagstiftningen.”

Sedan utvecklar vi hur Polismyndigheten ska förbereda detta metodiskt genom att dokumentera varje enskild visitation, och så vidare.

Det här menar jag är ett utomordentligt seriöst sätt att möta Lagrådets principiella och praktiska synpunkter i sak och att utförligt redogöra för de överväganden som regeringen har gjort, och det är ett uttryck för den betydelse som vi tillmäter lagrådsgranskningar av våra lagförslag.

Vad gäller de reformer som Rasmus Ling pekar på har jag en viss korrigering när det gäller den kvalificerade majoriteten. Jag vill minnas att vi uttryckte att det skulle kunna vara aktuellt i samband med grundläggande fri- och rättighetsfrågor, om det handlar om Europakonventionen eller mer fundamentala rättssäkerhetsfrågor. Jag återkommer gärna i nästa inlägg och redogör för min inställning i de delarna.

Anf. 6 RASMUS LING (MP):

Herr talman! Min kritik gällande säkerhetszonerna, visitationszonerna, har berörts i sak. De är inte åtgärder som är bra. Jag menar att polisen ska ha tillräckliga möjligheter alldeles oavsett, och så vidare. Den debatten har vi fört, och den för jag gärna igen. Jag tycker att beredningen av ärendet var hafsigt med kort remisstid för remissinstanserna.

Jag har aldrig pratat om demokratis undergång i samband med detta ärende. Den typen av överord borde justitieministern inte slänga mot mig. Om någon annan har gjort det får man rikta sig åt det hållet, men de orden har inte kommit från mig.

Vad gäller tyngden på hur man hanterar Lagrådets kritik är väl anonyma vittnen ett bättre exempel. Lagrådet avstyrker på principiella grunder, och man har också en rad andra invändningar. Om vi ska vara ärliga är det området en betydligt större reform av det svenska rättsväsendet än visitationszoner.

Vad gäller det moderata förslaget läste jag mig till att det handlar om två tredjedels majoritet alldeles oavsett vad det rör för fråga. Jag googlade mig fram till detta, och det var så det var citerat. Om det var utformat på något annat sätt må det vara hänt.

Herr talman! Det hade varit bra om frågorna hade blivit föremål för en kommitté. Jag anser att det finns ett stort behov av att stärka Lagrådets ställning. Jag tror att det är möjligt för partierna att göra det brett, så att det inte blir en situation där ett parti vill göra detta i opposition men sedan i regeringsställning inte tycker att det är lika viktigt.

Anf. 7 Justitieminister GUNNAR STRÖMMER (M):

Herr talman! Än en gång tackar jag Rasmus Ling för möjligheten att diskutera dessa viktiga frågor. Vi kan vara helt ense om vikten av att ha en väl fungerande förhandskontroll som ett viktigt inslag i vår lagstiftningsprocess. Lagrådet är vår svenska modell för det, och jag välkomnar de reformer som har gjorts under senare år, inte minst i samspel mellan borgerliga partier och Miljöpartiet, för att åstadkomma en mer robust roll och ställning för Lagrådet.

Jag är också öppen för att fortsätta att diskutera former för och innehållet i ytterligare reformer ägnade åt att stärka Lagrådets ställning. Jag är glad för att vi i den grundlagskommitté som avslutade sitt arbete precis i början av mandatperioden fick in en sådan viktig reform, nämligen att stärka Lagrådets ställning när det gäller grundläggande fri- och rättighetsfrågor i regeringsformen. I den mån vi kommer tillbaka med förslaget till riksdagen tror jag på en bred uppslutning kring detta. Jag diskuterar gärna vidare andra eventuella stärkningar av Lagrådets ställning.

Det andra är mer praktiskt här och nu, nämligen att jag har med mig i mitt arbete en stor respekt för Lagrådet. Jag vågar påstå att regeringen och Justitiedepartementet ägnar mycket stor omsorg åt de remisser som skickas till Lagrådet och om omhändertagandet av de yttranden som kommer från Lagrådet.

I en demokrati av vårt snitt måste slutligen regeringen och lagstiftaren välja väg, i synnerhet när man hamnar i lägen där olika legitima intressen står mot varandra och det måste ske en avvägning. Däremot är det helt grundläggande att varje lagstiftningsprodukt lever upp till grundlagens och Europakonventionens krav. Det vågar jag påstå att våra lagstiftningsprodukter gör.

Interpellationsdebatten var härmed avslutad.

Prot. 2024/25:9
24 september

Svar på
interpellationer

§ 9 Svar på interpellation 2023/24:853 om förslag för att beivra buskörningar i Malmö

Anf. 8 Justitieminister GUNNAR STRÖMMER (M):

Herr talman! Låt mig inleda med att säga att något jag har uppskattat mycket i utbytet med riksdagsledamoten Rasmus Ling är att vi inom ramen för i princip en och samma debatt svingar oss mellan Lagrådets ställning och buskörningarna i Malmö. Det är frågor som är mycket angelägna, om än möjligtvis på lite olika meriter.

I det här konkreta fallet har Rasmus Ling frågat mig om jag kommer att ta vidare Malmöpolisens förslag om lagändringar för att kunna omhänderta bilar som låter för högt. Vidare har Rasmus Ling frågat om jag kommer att utreda och lägga fram förslag motsvarande den danska lagstiftningen om vansinneskörning.

Jag känner igen den bild som tecknas av att fordon används på ett sätt som stör eller medför fara för boende i städerna. Det är ett problem som finns i Malmö men också på andra platser i landet och som kan innebära stora påfrestningar för de boende i området. Naturligtvis är detta frågor som ska tas på största allvar.

Den reglering som finns i dag ger polisen möjlighet att hantera problemet på flera sätt.

Den som stör andra människor genom att föra oljud på allmän plats kan göra sig skyldig till förargelseväckande beteende. Om en polis anser att en person gjort sig skyldig till det kan polisen direkt utfärda ordningsbot på 1 000 kronor eller inleda en förundersökning som kan leda till åtal. Vidare kan den som vansinneskör göra sig skyldig till vårdslöshet i trafik. Fordon som använts vid sådant brott kan tas i beslag och förverkas om det inte är uppenbart oskäligt.

Dessutom får polismän, enligt polislagen, under vissa förutsättningar avvisa eller avlägsna en person som stör den allmänna ordningen eller utgör en omedelbar fara för denna. Detsamma gäller om en sådan åtgärd behövs för att en straffbelagd handling ska kunna förhindras. Är avvisning eller avlägsnande inte tillräckligt får personen tillfälligt omhändertas.

Sammanfattningsvis finns det alltså redan i dag olika verktyg som i och för sig skulle kunna aktualiseras om fordon används på ett sätt som stör eller innebär fara för personer i fordonets närhet. Samtidigt har även jag noterat att aktörer inom polisen uppger att det befintliga regelverket inte utgör ett tillräckligt stöd i det avseendet. Därför har jag instruerat Justitiedepartementet att se närmare på förslaget om utökade möjligheter att omhänderta ett fordon i de situationer som interpellanten nämner.

Anf. 9 RASMUS LING (MP):

Herr talman! Jag tackar statsrådet för svaret, inte minst den sista delen av svaret som jag naturligtvis blev glad av att höra. Jag tyckte mig höra ”har jag instruerat”, och det vore intressant att få höra närmare hur instruktionen ser ut.

För ganska precis ett år sedan stod Gunnar Strömmer och jag i samma kammare som i dag och diskuterade trafikkameror och användandet av dem i högre utsträckning för att bekämpa brott. Jag tyckte den gången, herr talman, att samspelet fungerade väl. Justitieministern och regeringen beslutade om ett tilläggsdirektiv till en pågående utredning om kameror kort

därefter, och jag noterade förrförra veckan att statsministern nämnde den typen av åtgärder i regeringsförklaringen vid riksmötets öppnande. Det var positivt, men man måste naturligtvis också komma igång och börja använda detta.

Vi har kvar problemet runt om i landet med buskörningar eller vansinneskörningar eller vad vi ska kalla dem. Det är dessvärre inte löst, utan det är något som plågar medborgare på alltför många platser i landet.

Jag har skrivit den här interpellationen utifrån situationen i Malmö, som har varit väldigt omtalad, omdiskuterad och omskriven. Jag vet att detta inte är ett problem enbart i Malmö, men vi i justitieutskottet har fått hundratals mejl. Det finns namninsamlingar med flera tusen underskrifter. Malmöpolisen har också varit ute och sagt att man behöver lagändringar, vilket har uppmärksammats i Sydsvenskan.

Därför är det naturligtvis positivt att Justitiedepartementet ska titta närmare på förslagen som har lagts fram i Danmark. Jag vet, herr talman, att Gunnar Strömmer har besökt Danmark vid ett flertal tillfällen. Det är naturligtvis bra att göra det överlag. På det här området har man skärpt lagstiftningen mot det man kallar vanvidskørsel eller något liknande; min danska är inte perfekt, men det kan översättas till vansinneskörning. Sedan den nya lagen antogs för tre år sedan har man beslagtagit nära 3 000 bilar. Är det mycket eller lite? Det är i vart fall en stor ökning jämfört med tidigare. Jag vet att Gunnar Strömmer har tät kontakt med sin kollega, Peter Hummelgaard Thomsen. Jag hoppas att det här kan vara något som ni kan samtala om framöver.

Naturligtvis, herr talman, finns det brottslighet som är värre än trafikbrottslighet i samhället, inget tvivel om det. Men det går heller inte att komma runt att den som upprepat och på ett aggressivt och högljutt sätt framför ett fordon i höga hastigheter i stadsmiljö inte sällan är mindre nogräknad även när det gäller annan brottslighet. Av den anledningen, herr talman, är också det här något som är viktigt att komma till rätta med.

Anf. 10 JOAKIM SANDELL (S):

Herr talman! Som tidigare boende både i anslutning till Bergsgatan i Malmö och i anslutning till Amiralsgatan i Malmö där de här problemen varit stora – det är dock inte de enda ställena i Malmö där vi haft problem med detta – kunde jag inte låta bli att delta i den här debatten. Jag får tacka Rasmus Ling, som skrev interpellationen. Jag får också tacka statsrådet för det positiva svaret.

Det är ju så att de här problemen har accentuerats under senare år, och de gäller inte bara äldre fordon med bristfälliga avgas- och ljuddämpningssystem utan också moderna fordon som modifierats på ett sätt som inte är förenligt med gällande bestämmelser. Problemen har ökat även med övriga trafikbrott, till exempel att ej använda bilbälte, använda mobiltelefon vid färd och köra olovligt. Det upplevs såklart som ett problem. Man kan väl också säga att problematiken till viss del är säsongsbetonad och eskalerar under sommaren.

Jag kan som Malmöpolitiker också glädjas över det samarbete som finns mellan staden och polisen. Gemensamt tog man beslut om ett medborgarlöfte kopplat till just detta. Polisen förband sig att arbeta brottsförebyggande genom att till exempel utföra hastighetskontroller i citymiljö, utföra nykterhetskontroller i citymiljö och utföra kontroller av cykeltrafik

för att öka regelefterlevnad. Samtidigt gör Malmö stad ett arbete på den brottsförebyggande sidan kopplat till detta med att införa 30 kilometer i timmen i centrala Malmö och förbjuda U-svängar i vissa korsningar i centrala Malmö.

Det pågår alltså ett arbete. Men precis som Rasmus Ling tidigare tog upp påpekar polisen tyvärr att dessa åtgärder inte kommer att räcka. Enligt nuvarande lagstiftning har polisen, precis som statsrådet sa, möjligheter att utfärda böter eller rapportera fordon som inte uppfyller de tekniska krav som ställs. Men polisen menar att dessa åtgärder ofta är otillräckliga för att på ett effektivt sätt minska problematiken med de bullrande fordonen. Att utfärda böter är inte heller alltid avskräckande nog, särskilt om det är återfallsförbrytare. Vidare är de nuvarande reglerna för omhändertagande av fordon oklara och komplicerade, vilket polisen menar gör det svårt att agera snabbt och effektivt när det behövs.

Jag ser fram emot att följa regeringens arbete. Man kan ju också glädja sig åt att det efter rapporteringen i Sydsvenskan verkar råda samstämmighet mellan de partier som intervjuades i artikeln kopplad till detta problem. Jag hoppas att vi kan se ett lagarbete och att vi gemensamt kan komma till rätta med problemet.

Anf. 11 Justitieminister GUNNAR STRÖMMER (M):

Herr talman! Först vill jag naturligtvis instämma i att det finns allvarligare brottslighet i vårt samhälle – den organiserade brottsligheten, de systemhotande inslagen, det grova våldet, den kriminella ekonomin och rekryteringen av barn och unga. Det är allt detta som i hög grad motiverar den stora mobilisering som sker runt rättsväsendet både resursmässigt och i form av nya verktyg och annan förändring av strafflagstiftningen och mycket mer.

Men med det sagt är det oerhört viktigt att understryka vikten av att vårt rättsväsen både ser och har rätt resurser och rätt verktyg för att ingripa mot den mer så att säga medborgarnära brottsligheten, den som drabbar medborgarna och gör medborgarna otryggare eller ofriare i vardagen. Den typ av vansinneskörningar som tas upp i den här interpellationen är ett exempel på detta, på brottslig aktivitet som är ämnad att skapa stor otrygghet och ofrihet och stora störningar för medborgarna. Det är väldigt viktigt att rättsväsendet har det som krävs för att kunna ingripa mot detta.

Låt mig också säga att de rekordstora resurser som vi nu tillför rättsväsendet – det är ju en höjning av anslagen i rättsväsendet på över 75 procent under de år som vi nu överblickar – i hög grad motiveras av kampen mot den organiserade brottsligheten. Men det görs också i akt och mening att säkerställa att rättsväsendet, inklusive och inte minst polisen, har de resurser som krävs för att kunna upprätthålla hela bredden i sitt uppdrag, det vill säga att kampen mot den organiserade brottsligheten inte får tränga ut all annan angelägen verksamhet, både brottsförebyggande och brottsbekämpande, som bara polisen kan ägna sig åt. Jag tycker att det som tas upp i den här interpellationen är ett utmärkt exempel på det.

Därför är det också enkelt att möta riksdagsledamöterna från Malmö i den här frågan. Ja, jag har tagit del av uppgifterna som också förmedlats av er, nämligen Malmöpolisens analys av läget att befintliga verktyg inte räcker till. Mot den bakgrunden har vi som sagt dragit igång ett arbete på departementet för att i alla fall göra någon sorts första analys av det här.

Vad inbegriper då det? För att svara på Rasmus Lings fråga inbegriper det att ta del av och försöka analysera och förstå de synpunkter som förts fram bland annat av polisen i Malmö men eventuellt också andra aktörer.

Det andra är att se på lagstiftningen i andra länder och då inte minst de länder som nämns i interpellationen och även av polisen i Malmö, det vill säga Storbritannien och Danmark. Men det är klart att det även kan vara intressant att se på andra länder och deras erfarenheter.

Sedan avser vi att, ska vi säga, trycktesta våra iakttagelser och slutsatser mot Polismyndigheten och se vad de har att säga som myndighet. Därefter har vi nog en bra bild av läget och kan fatta beslut gällande om och i så fall hur vi ska gå vidare för att hantera denna fråga.

Återigen: Stort tack för att ni lyfter denna viktiga fråga i dag! Det är en mycket medborgarnära fråga, men inte minst därför ska den behandlas med den respekt som den förtjänar.

Anf. 12 RASMUS LING (MP):

Herr talman! Jag får nog erkänna att det kommit fler reaktioner på denna interpellation än på den som handlade om Lagrådet – det ska jag inte sticka under stol med. Det är väl inte heller så konstigt. Är man i en situation där man i månader inte har kunnat sova på nätterna och även upplever en otrygghet som gör att man inte vågar röra sig utomhus på kvällar och helger är detta naturligtvis något man vill ha åtgärdat. Vi ska inte ha det så vare sig i Malmö eller på andra håll i Sverige. Oavsett var man bor förtjänar man att ha det tryggt i sitt närområde och inte behöva vara rädd när man går utomhus, vare sig för trafiken eller för något annat.

Det är precis som Joakim Sandell sa: Det har anförts att gällande lagstiftning inte är tillräcklig och att en ordningsbot på 1 000 kronor inte är särskilt avskräckande för många i den här gruppen. Jag tycker att det är väldigt positivt att det initieras ett sådant här arbete – att man ska se på hur det arbetas med detta i andra länder och ta del av det som Malmöpolisen har fört fram. Jag ser fram emot att man tar tag i detta och sedan också kan utreda och lägga fram förslag.

Jag noterade också att vi som blev tillfrågade var rörande överens. Förutom undertecknad och Joakim Sandell var det även Louise Meijer från det moderata partiet som ville se detta. Har vi en sådan uppslutning torde det inte föreligga några politiska hinder, utan då handlar det om att ta fram regelverk och ta hänsyn till Lagrådet i den mån det behövs så att vi kan få till de beslut som krävs för att polisen runt om i landet ska kunna agera mot denna problematik.

Anf. 13 JOAKIM SANDELL (S):

Herr talman! Hade det handlat om ett val för några år sedan hade man väl delat med sig av de papper man hade. Det var ju ganska populärt att dela med sig av olika utredningar och sådant. Men jag tänkte passa på att ge ytterligare några tips på åtgärder man skulle kunna tänka sig när man gör den här översynen – jag har fått med mig dem från Malmö.

Ett är att till exempel titta på möjligheten att bötfälla fordonsägare i stället för förare. Detta skulle underlätta en automatisering av bötesutdelning vid hastighetsöverträdelser och bullerstörningar samt ge utrymme för ett mer effektivt agerande mot fordon som systematiskt bryter mot trafikreglerna.

Man kan också titta på möjligheten att ge kommuner rätt att installera och driva hastighetskameror för att få sådana på plats snabbare. Det skulle möjligtvis också kunna ge en effektivisering av det hela.

Man kan också titta på möjligheterna att anpassa kameraövervakningslagen. Det handlar, som ni har varit inne på tidigare, om ökad användning av kameror i trafikövervakningssyfte. Det finns de som säger att det för att möjliggöra installation av fler kameror på platser där farlig körning frekvent förekommer, särskilt i tätbebyggda områden, sannolikt krävs förändringar i kameraövervakningslagen.

Geofencing och elektronisk trafikstyrning är också något man skulle kunna titta på, liksom lagstiftningsbehov och personuppgiftsbehandling.

Till sist vill jag ändå säga att jag uppskattar att regeringen tar detta på allvar. Jag kan inte tala för Rasmus, men vi kommer att följa detta arbete och ser fram emot resultat.

Anf. 14 Justitieminister GUNNAR STRÖMMER (M):

Herr talman! Jag har i grund och botten sagt det jag har att säga. Jag är tacksam för att frågan lyfts här i kammaren. Jag tycker att det är utmärkt att vi, i en tid som i hög grad och på goda grunder präglas av kampen mot den organiserade brottsligheten, också diskuterar mer medborgarnära frågor, som i det här fallet vansinneskörningar som skapar otrygghet, minskad rörelsefrihet och störd nattsömn för hederliga medborgare i Malmö och på andra håll i Sverige. Jag tycker att det minsta vi kan göra är att ta dessa upplevelser på största allvar, ta fasta på de erfarenheter som uttrycks av poliser på fältet och göra en seriös analys av det som ligger på bordet för att sedan återkomma till frågan om och i så fall hur vi ska agera.

Jag tar med mig allt som har förts fram i denna debatt av både Rasmus Ling och Joakim Sandell och ser fram emot att fortsätta en dialog om dessa viktiga frågor.

Anf. 15 RASMUS LING (MP):

Herr talman! Tack så mycket för svaret, justitieministern! Jag tycker att vi har haft en bra diskussion om denna fråga. Även jag har sagt det mesta av det jag har velat få fram.

Vi väntar på att kameralagstiftningen ska träda i kraft så att man i större utsträckning ska kunna använda den i trafikmiljön, även i städernas gatumiljö och offentliga rum, men också på att man ska ge polisen större befogenheter att agera i de fall man får fatt i denna typ av vansinnesförare.

Detta har varit problematiskt under flera somrar. Jag hoppas att det inte kommer att vara så under nästa sommar utan att vi kan få bukt med detta. I och med att vi har en samsyn om både problematiken och vad vi behöver göra kan det förhoppningsvis bli så framöver.

Anf. 16 Justitieminister GUNNAR STRÖMMER (M):

Herr talman! Jag vill tacka Rasmus Ling, som har lyft denna fråga i dag, och Joakim Sandell, som har klivit in i debatten för att understryka frågans betydelse för medborgarna i Malmö, förstås, men också för medborgare på många andra håll i Sverige som upplever samma problem. Vi ska som sagt ta den oron och de upplevelserna på största allvar och ta fasta på vad Malmöpolisen, andra poliser och för den delen även andra aktörer på fältet har att säga om situationen och om vilka förändringar som even-

tuellt kan bli aktuella för att ytterligare förbättra möjligheten att stävja van-
sinneskörningar och andra liknande ordnings- och trafikstörningar och
problem.

Jag vill även passa på att bekräfta något som också tas upp av interpel-
lanten i debatten, nämligen vikten av att vi flyttar fram positionerna när
det gäller kamerabevakningen. Detta har förstås en bredare betydelse i så
måtto att det inte minst är ägnat att ge oss bättre verktyg att trycka tillbaka
den organiserade brottsligheten. Här är nu väldigt mycket på gång, såsom
utökade möjligheter för kommuner, regioner och andra myndigheter än de
brottsbekämpande att utan det krav på tillstånd som gäller i dag själva
bedöma, göra avvägningar och sätta upp kameror där de behövs. Det finns
också förslag som handlar om hur vi på ett bättre sätt än i dag kan använda
den sammantagna kamerakapaciteten genom att ge brottsbekämparen
access till andras kameror, exempelvis trafikkameror.

Sammantaget gör vi alltså mycket till gagn för Malmöbornas och andra
medborgares trygghet, säkerhet och frihet. Jag ser fram emot ett fortsatt
gott samarbete i dessa frågor framöver.

Interpellationsdebatten var härmed avslutad.

§ 10 Svar på interpellation 2024/25:1 om oseriösa aktörer vid bo- lagsförsäljning

Anf. 17 Justitieminister GUNNAR STRÖMMER (M):

Herr talman! Elisabeth Thand Ringqvist har frågat mig vilka åtgärder
jag tänker vidta för att bolag inte ska kunna säljas vidare på det sätt som
görs i dag och vilka åtgärder jag tänker vidta för att näringsförbud ska bli
mer omfattande så att inte tungt kriminella kan starta bolag när straff är
avtjänat.

Till att börja med är det inte ovanligt att kriminella aktörer använder
sig av företag för att tjäna pengar på olaglig väg. Den brottslighet och de
regelöverträdelser som begås i företag leder till stora förluster för såväl
samhället som enskilda. Hederliga näringsidkare slås ut när de konkurrerar
mot oseriösa eller kriminella aktörer, och de vinster som genereras genom
olaglig verksamhet i företag finansierar annan brottslighet. Det är därför
regeringen arbetar aktivt för att förhindra att kriminella aktörer får tillgång
till företag för att begå brott.

En del av regeringens arbete mot brottslighet i företag handlar om att
stärka Bolagsverkets kontrollfunktion. Den 1 april gjordes en ändring i
verkets instruktion som innebär att myndigheten nu mer aktivt ska verka
för att uppgifterna i verkets register är korrekta. Ändringen har också gett
Bolagsverket bättre möjligheter att samverka med andra myndigheter i
brottsförebyggande syfte. Så sent som för ett par veckor sedan överläm-
nade regeringen också propositionen *Bolag och brott*, med förslag som ger
Bolagsverket bättre verktyg att genomföra kontroller av företagsregistren.

Genom bättre kontroller av registren kan Bolagsverket motverka att
målvakter används för att dölja de aktörer som utnyttjar ett företag för att
begå brott. Bättre kontroller och bättre samverkan mellan Bolagsverket
och andra myndigheter kan också bidra till att förhindra andra brottsliga

Prot. 2024/25:9
24 september

Svar på
interpellationer

upplägg, till exempel systematisk förmedling av företag för olagliga ändamål.

En annan viktig del i arbetet mot brottslighet i företag är att se till att aktörer inom den organiserade brottsligheten stoppas från att bedriva näringsverksamhet. Regeringen har nyligen tillsatt en utredning som via snabbspår ska ta fram förslag som gör det möjligt att meddela näringsförbud för brott som har begåtts inom ramen för organiserad eller systematisk brottslighet även om brottsligheten inte har koppling till en näringsverksamhet.

Hos de allra flesta näringsidkare finns en strävan efter att följa lagar och regler. Det gäller även de som arbetar med att förmedla företag. De som utnyttjar företag för att begå brott, eller möjliggör sådant utnyttjande, måste dock stoppas. Jag följer utvecklingen noga och är inte främmande för att överväga ytterligare åtgärder mot brottslighet i företag och dem som gör sådan brottslighet möjlig.

Anf. 18 ELISABETH THAND RINGQVIST (C):

Herr talman! Jag tackar justitieminister Strömmer för svaret.

Det finns många skäl till att väl fungerande bolag avslutas. Att avsluta ett bolag är inte som att stänga ett bankkonto; det är skatter, avgifter, årsredovisningar och annat som ska avvecklas över tid. Orsakerna till avveckling kan vara många: Ett bolag i en koncernstruktur kanske inte behövs längre, man kan ha tröttnat på att driva bolag eller också går en företagare plötsligt bort och familjen sitter med ett bolag i knät.

I det senare fallet är det många som inte har en aning om hur man ska göra med bolaget och gärna vill hitta ett sätt att hantera det. Jag använde mig själv av ett likvideringsbolag när en familjemedlem gick bort, och detta trots att jag har ganska god kunskap om hur man driver och hanterar ett aktiebolag. Det kändes enkelt att för en rimlig peng säkerställa att det var någon som hanterade allt det där. Jag fick då en rekommendation av familjens revisor, och allt fungerade precis som det skulle.

Jag måste dock erkänna att jag i sorgens ögonblick nog kanske inte hade läst det finstilta om att bolaget eventuellt skulle kunna säljas vidare. Även om det hade stått tydligt i avtalet att det skulle avvecklas och någon hade brutit mot det var mitt incitament för att följa upp saken absolut obefintligt. Det var först när frågan lyftes i Dagens industri som jag i panik kontrollerade att bolaget verkligen var avslutat – vilket det var.

Det kan också finnas flera skäl till att man vill köpa ett historikbolag. Vi har de personer som har ett brottsligt förflutet, stora skulder och svårt att starta bolag och få tillgång till ett bankkonto. Det finns personer som vill kunna visa upp ett företag med fin historik och bra resultaträkning och balansräkning för att kunna delta i offentliga upphandlingar eller kvalificera sig som underleverantörer till etablerade bolag.

Precis som justitieministern beskrev är effekterna av det här väldigt allvarliga: Årliga bolag förlorar upphandlingar mot kriminella bolag med låtsashistorik, bolagen möjliggör brottslig verksamhet som vida överstiger vinsterna från narkotika och företagare som säljer bolag kan helt ofrivilligt bli indragna i olika härvor.

Den som i dag säljer vidare ett bolag som ska avslutas bryter formellt bara mot en klausul i ett kontrakt, men som jag beskrev tidigare har motparten i kontraktet inget incitament att följa upp att likvidationen sker. Nationellt underrättelsecentrum kom förra veckan ut med en mycket bra rapport med många idéer på detta tema, och jag skulle vilja lyfta fyra konkreta åtgärder.

Den första är skärpta straff för kontraktsbrott när ett bolag säljs vidare när det egentligen ska avslutas. I rapporten skrivs: "En särskild straffbestämmelse om att handla med falskt avvecklade historikbolag skapar klara ramar och förenklar brottsbekämpningen och kan även ge den drabbade företagaren bättre möjligheter att ta vara på sina rättigheter."

Den andra åtgärden är att införa en licens för konsulter som ska förmedla eller avveckla bolag.

Den tredje åtgärden – det här står inte i rapporten – innebär att flera tidigare huvudmän får ett meddelande från Bolagsverket där frågan ställs om allt verkligen stämmer när ett bolag byter hela styrelsen och huvudman. Då kommer nämligen tidigare ägare att få veta att bolaget inte är avslutat.

Den fjärde åtgärden är att det ska noteras hos Bolagsverket och därmed synas på exempelvis Allabolag att ett bolag byter inriktning. Då kan man nämligen som företagare själv fundera över om det är rimligt att ett företag som jobbat med kommunikation helt plötsligt jobbar med bygg.

Jag vet att jag och justitieministern inte är särskilt oense i den här frågan. Vi vill båda två se hur vi snabbt kan komma åt problemet utan – och det är ett viktigt "utan" – att göra det superkrångligt för alla de företagare som gör och fortsätter att göra ett bra jobb. Min fråga till statsrådet är därför hur han resonerar kring den här typen av förslag.

Anf. 19 Justitieminister GUNNAR STRÖMMER (M):

Herr talman! Ett stort tack till Elisabeth Thand Ringqvist för att den här frågan lyfts och för att vi får möjlighet att diskutera den också här i kammaren!

Även jag har tagit del av rapporteringen i Dagens industri om det här problemet. Jag har också tagit del av de förslag som Elisabeth Thand Ringqvist har fört fram i det sammanhanget, och jag vill i grund och botten bara möta det genom att säga att vi är beredda att kolla på alla förslag som är ägnade att komma åt brottslighet som begås i företagsformat, inklusive det problem som lyfts upp i den här interpellationen.

Jag tycker också att den praktiska beskrivning av problemets art som Elisabeth Thand Ringqvist gör här belyser å ena sidan problemet för hederliga företagare eller delägare av företag som har ett intresse av att göra sig av med ett bolag och å andra sidan de sårbarheter som finns i det läget och därmed möjligheterna för kriminella aktörer att så att säga använda sig av det här utrymmet för sina brottsliga syften.

Jag noterar de fyra förslag som lyfts upp här från Elisabeth Thand Ringqvist – de skärpta straffen, licensfrågan, informationsgivningen till fler personer som har haft en roll i det aktuella företaget samt noteringen av byte av inriktning i ett bolag. Jag tycker att alla förslagen låter intressanta, och vi får helt enkelt hitta ett format för att titta vidare på dem.

Den brottslighet vi talar om här får inte bara förödande konsekvenser för den enskilde utan är också en väsentlig del i den organiserade brottslighet vi i dag vet omfattar 100–150 miljarder, om vi ska tro polisens beräkningar – och det tycker jag att vi har all anledning att göra. Vi vet också att den ekonomiska brottslighet som bedrivs bland annat i bolagsformat också genererar de ännu mer brutala uttrycken för den här brottsligheten, det vill säga alltifrån våld till rekrytering av barn och unga in i de kriminella nätverken.

Låt oss alltså fortsätta diskussionen framåt och titta förutsättningslöst också på de förslag som lyfts fram i kammaren i dag!

Anf. 20 ELISABETH THAND RINGQVIST (C):

Herr talman! Jag tackar statsrådet för resonemanget kring förslagen.

Jag konstaterar att det i den nya propositionen *Bolag och brott* finns ett antal åtgärder. Det handlar till exempel om att inte återställa revisionsplikten för små bolag. Jag tror inte heller att det är rätt väg att gå, utan jag tror att de saker vi talar om här är mycket viktigare. Det handlar om att inte göra det svårare för alla utan säkerställa att vi gör det svårt för de kriminella bolagen. Det är också bra att Bolagsverket har fått en mycket mer aktiv roll och nu även ska kunna gå in med skärpningar gällande bolagskapningar och annat som har diskuterats mycket tidigare.

I den första rondan av digitalisering var det väldigt bra för företagen; allt blev enklare. Digitaliseringen gjorde att man kunde integrera sin bokföring hela vägen till Skatteverket. På många sätt har det blivit väldigt bra.

I den andra rondan har de kriminella utnyttjat de möjligheter som digitaliseringen har erbjudit. Därför är det väldigt viktigt att vi nu i den tredje rondan ser till att generativ AI, eller maskininlärning, kan användas så att man säkerställer att man upptäcker de avvikelser som finns när allting rapporteras in digitalt. Till exempel har det gått att se att Bolagsverket har missat att det har lämnats in årsredovisningar med nollresultat i större omfattning än tidigare. Detta borde det digitala absolut kunna fånga upp.

Det är ju detta som är så fantastiskt – avvikelser från det som ska finnas med sorteras ut lätt. Därmed är det viktigt att Bolagsverket kan träffa personer på riktigt där det finns avvikelser för att göra en bedömning av om det är rätt person med rätt syfte.

Jag vill gå in lite på frågan om näringsförbud. Vi har båda läst om fallet med en bolagsförmedlare som åtalades av Ekobrottsmyndigheten. Man kunde bara styrka brott i 11 fall av 1 159, och ingenstans blev det så att näringsförbud kunde utdömas. När kommer näringsförbud att kunna utdömas för fler typer av brott och i större omfattning, enligt den tidtabell som regeringen jobbar med nu?

Anf. 21 Justitieminister GUNNAR STRÖMMER (M):

Herr talman! Jag vill först säga några ord om Bolagsverket och dess roll i detta, med anledning av det Elisabeth Thand Ringqvist tog upp i vårt meningsutbyte. Jag vill bekräfta betydelsen av att Bolagsverkets kontrollfunktion stärks, utan att man för den skull inför regleringar som framför allt kommer med en väldigt stor kostnad för hederliga småföretagare och därmed för konkurrenskraften i Sveriges ekonomi och samhället i stort.

Jag går vidare till det vi har lagt fram till riksdagen i september månad som gäller just bolag och brott. Vi lyfter fram att Bolagsverket, för att säkerställa att det är rätt företrädare, ska få möjlighet att kräva personlig inställelse av den som anmäler en företrädare till verkets register. Företagskapning kriminaliseras. Maxstraffet för brott mot bolagsförbudet höjs. Förseningsavgiften när det gäller att lämna in årsredovisningar för sent höjs.

Dessutom säger vi att alla bostadsrättsföreningar och andra ekonomiska föreningar också ska lämna in sina årsredovisningar till Bolagsverket. Detta är en påminnelse om att det inte bara är företag som används som brottsverktyg, utan det gör snart sagt alla legala strukturer – både kommersiella och ideella – som skapar en plattform för kriminalitet.

Näringsförbudet är i dag ett alldeles för trubbigt verktyg, vilket understryks i en del av de fall som lyfts upp här i diskussionen, och det kan användas i alldeles för få fall. Som jag sa har regeringen tillsatt en utredning i ett snabbt spår. Detta är en smal och spetsig fråga som kan utredas intensivt under kort tid. Jag kan inte på rak arm säga om utredningstiden går ut på den här sidan årsskiftet eller på andra sidan, men det är i alla fall en kortare process än sedvanligt. Detta betyder att vi i varje fall under nästa år ska kunna ha förslag som vi sedan kommer att kunna hantera i relation till riksdagen.

Det råder ingen tvekan om att personer som har begått allvarliga brott inom ramen för den organiserade brottsligheten inte ska ha möjlighet att skaffa sig företag för att fortsätta sin brottsliga verksamhet i detta format, även om brottsligheten inte tidigare har skett i näringsverksamhet.

Jag vill slutligen säga att jag noterade i Dagens industri – det refereras mycket till Dagens industri här – att Elisabeth Thand Ringqvist lyfte upp en annan fråga som jag tror är väldigt viktig, nämligen vikten av en tydlig styrning av våra myndigheter i dessa delar. Regeringen har förstås både regleringsbrev och särskilda myndighetsuppdrag till sitt förfogande. Vad gäller Bolagsverket har vi redan i det regleringsbrev som gäller för det här året tydliggjort vikten av att flytta fram positionerna när det gäller det brottspreventiva arbetet. Med de nya funktioner och uppdrag som följer av dessa lagstiftningsförändringar får Bolagsverket också ett särskilt uppdrag att se till att de verktyg som nu kommer på plats får fullt genomslag i praktiken.

Sammantaget bedömer jag att vi gör väldigt mycket för att strypa den kriminella ekonomin. Av alla de problem vi hanterar skulle jag dock säga att detta kanske är det mest underdiskuterade eller underanalyserade, också politiskt. Inte minst ur den synvinkeln är alla goda förslag välkomna. Vi ska hantera dem på ett så bra sätt som möjligt för att komma vidare med dem konkret.

Anf. 22 ELISABETH THAND RINGQVIST (C):

Herr talman! Jag tackar statsrådet för beskrivningen av vad vi ska göra framöver.

Eftersom det här är ett område som är underanalyserat och underdiskuterat tror jag att det är viktigt att ha örat mot marken inom många områden. När jag tidigare var vd för Företagarna stod bluffakturor högt på dagordningen. Det var för ungefär 13 år sedan. Då förstod vi inte riktigt hur stort problemet med bluffakturor var. Det var någonting som man skulle

skämmas lite för, innan man insåg att det var satt i system. Många var vi då som samlade myndigheter och företagare för att få insikt i vad det egentligen var som hände där ute på fältet. Då kunde man också agera snabbt.

Jag tror att det är viktigt att fortsätta med sådana samtal för att höra hur saker och ting fungerar ute på fältet. Många gånger är det nog företagare som ser vissa delar av detta missbruk, som tar ett tag för myndigheter att upptäcka, eftersom myndigheter är så fragmentiserade. Jag ser fram emot en fortsatt diskussion om de här frågorna.

Anf. 23 Justitieminister GUNNAR STRÖMMER (M):

Herr talman! Jag tackar återigen Elisabeth Thand Ringqvist för möjligheten att diskutera den här väldigt väsentliga frågan i dag. Jag vill ta fasta på det som Elisabeth Thand Ringqvist lyfte fram på slutet, nämligen vikten av att ligga väldigt nära den praktiska, konkreta verkligheten för att så snabbt som möjligt och med så stor precision som möjligt få en uppfattning om hur denna brottslighet tar sig fram och vilka sårbarheter som används och missbrukas för brottsliga syften. Detta kan också gälla för goda uppslag kring hur de här problemen bäst kan hanteras och bemötas.

Jag vill verkligen understryka betydelsen av att ha en nära dialog med enskilda företagare och företrädare för företagsamheten i detta. Jag tycker att vi lär oss mycket genom att ligga nära både de brottsbekämpande aktörerna och andra aktörer i samhället som arbetar med de här frågorna och ser hur det slår.

Det är också viktigt att se hur regelverk slår igenom i praktiken, inte minst i domar i våra domstolar, som visar i vilken utsträckning våra verktyg når ända fram eller om de i själva verket inte har den kraft som krävs för att komma åt de här problemen. Det finns en del fall på senare tid som antyder att vi har en bra bit kvar innan vi kan säga att vår verktygslåda är så skarp och effektiv, och står för ett så omfattande genomslag i praktiken, att vi är där vi vill vara när det gäller våra insatser för att strypa den kriminella ekonomin.

Tusen tack, Elisabeth Thand Ringqvist, för dagens diskussion! Vi får fortsätta det gemensamma arbetet framåt.

Interpellationsdebatten var härmed avslutad.

§ 11 Svar på interpellation 2023/24:848 om industrins behov av kalk

Anf. 24 Statsrådet ROMINA POURMOKHTARI (L):

Herr talman! Isak From har frågat energi- och näringsministern vad hon och regeringen avser att göra för att möta industrins behov av kalk och vilka initiativ hon och regeringen avser att ta för att nya kalkbrott ska kunna öppna så att inte kalkbristen ska leda till en ny industrikris.

Arbetet inom regeringen är så fördelat att det är jag som ska svara på interpellationen.

Industrin spelar en central roll för Sveriges ekonomi och bidrar med såväl exportintäkter och arbetstillfällen som hållbara lösningar för klimatomställningen och samhällets robusthet. Kalk är en insatsvara som är nödvändig för sjökalkning, bostadsbyggande, infrastrukturprojekt, vindkrafts-

utbyggnad och drift av underjordsgruvor. Flera samhällssektorer behöver kalk för att kunna bedriva sin verksamhet och produktion men även för underhåll och reparationer. Därför är det viktigt att industrins behov tillgodoses, samtidigt som miljökraven upprätthålls.

Sverige ska nå nettonollutsläpp till år 2045. Genom snabbare och mer förutsägbara tillståndprocesser påskyndas näringslivets klimatomställning, och Sveriges konkurrenskraft stärks. För att uppnå en modernare och mer effektiv miljöprövning har regeringen tagit flera steg. Propositionen *Steg på vägen mot en mer effektiv miljöprövning* behandlas i riksdagen nu. Jag ser även fram emot Miljötillståndsutredningens slutsatser senare i år. Utredningen ska lämna förslag på hur tillståndsprövningen enligt miljöbalken kan förenklas och förkortas genom att göra prövningen mer flexibel, effektiv och förutsebar. Regeringen har även föreslagit att förvaltningsanslagen för Sveriges domstolar, Naturvårdsverket och länsstyrelserna förstärks för att ge bättre förutsättningar att arbeta effektivt med olika tillståndprocesser och miljötillsyn.

En effektiv tillståndprocess och tillsyn behövs för att öka takten i företagens klimatomställning.

Anf. 25 ISAK FROM (S):

Herr talman! Jag tackar statsrådet för svaret.

Nu ska vi prata om kalk igen. Jag och Romina Pourmokhtari hade en debatt här den 14 maj på nästan samma underlag. Nu ställde jag min interpellation till energi- och näringsministern utifrån industrins stora behov av kalk och de kostnadsökningar som industrin råkar ut för på grund av att kalkbristen blivit påtaglig, inte minst till följd av den process som har varit på Gotland, som statsrådet mycket väl känner till.

I statsrådets svar saknas att SGU har tagit ett nytt initiativ när det gäller Gotland: att utöka riksintresset för kalkbrytning. Det är positivt. Samtidigt signalerar det att regeringen ser Gotland som Sveriges kalkproducent och att man fortsätter att avslå nya ansökningar i resten av landet. Det är väl så, statsrådet, att vi egentligen skulle behöva öka underlaget.

Statsrådet hänvisar till de processer som pågår i riksdagen. Näringsutskottet yttrar sig just nu om den proposition regeringen har lagt på riksdagens bord och som behandlas i miljö- och jordbruksutskottet. Regeringen anser där att man kan avskriva de tillkännagivanden om tillståndprocesser som riksdagen har riktat till regeringen.

Samtidigt har det startat en ny pingpongrörelse där regeringen återförvisar ärenden till beredande myndigheter och där beredande myndigheter sedan tar beslut som sedan överklagas och återförvisas till regeringen. Detta gör väldigt lite nytta och hotar i stället att förlänga tillståndprocesserna.

Det vi kan se är att kalkbristen också tydligt påverkar den gröna industriella omställningen eftersom kalk är en grundläggande insatsvara i den metallurgiska industrin och kommer att vara enormt viktig vid framställningen av fossilfritt stål.

Med en skenande prisutveckling på kalk behöver något hända, så min fråga till energi- och näringsministern hade varit: Vad ska regeringen göra under tiden? Är det näringslivets eget bekymmer att hantera sin kalkbrist? Som det nu verkar kommer regeringens nya lag, om den går igenom, att ligga något år framåt i tiden. Vad ska industrin göra i mellantiden?

Prot. 2024/25:9
24 september

Svar på
interpellationer

Anf. 26 Statsrådet ROMINA POURMOKHTARI (L):

Herr talman! Jag tackar ledamoten Isak From, som ju flitigt diskuterar denna fråga i kammaren med mig eftersom det är mitt ansvarsområde. Frågor som ställs till Ebba Busch får inga svar i dag eftersom det är jag som står här och svarar på frågorna som ställs.

Herr talman! Om ledamotens grundfråga är hur det kommer sig att industrin måste stå med dessa stora frågor nu och invänta regeringens arbete med utredningar om tillståndprocesser blir min fråga hur det kommer sig att det inte hände något med tillsatta utredningar under tidigare mandatperioder så att man hade kunnat undvika den stora problematik som nu uppstått. Vi arbetar så snabbt vi bara kan för att åtgärda de problem som uppstår, inte minst med de ineffektiva tillståndprocesser som gör att det drar ut på tiden och skapar en sådan pingpongsituation som ledamoten själv tar upp.

Herr talman! Ledamoten nämnde även att man skickar frågan fram och tillbaka. Det är inte så att regeringen sitter med detta domstolsärende. Ledamoten är väl medveten om att jag inte kan kommentera pågående processer i domstol, och såvitt regeringen vet är ärendet om Gåsgruvan inte slutligt avgjort. Domen från mark- och miljödomstolen är överklagad till Mark- och miljööverdomstolen, och där hanteras frågan. Detta gör att jag inte på samma sätt kan resonera kring var regeringen ser intressen för denna typ av verksamhet. Det är som sagt ett pågående domstolsärende och en pågående process. Det är alltså domstolen och inte regeringen som hanterar denna fråga just nu. Detta är viktigt att påpeka, inte minst eftersom det i stor utsträckning begränsar den möjlighet jag har att resonera kring dessa frågor.

Herr talman! Ledamoten tog också upp att SGU i september beslutade att utöka det riksintressanta kalkstensområdet i Slite. Man hade också kunnat nämna de mer generella saker som har gjorts. I budgeten för 2024 beslutade regeringen om ett tillskott på 70 miljoner kronor till just SGU för att myndigheten ska utveckla sitt arbete med att främja mineralutvinning i Sverige. SGU arbetar också löpande med att peka ut nya och se över befintliga riksintresseanspråk för värdefulla ämnen och material. Det pågår alltså ett mer generellt arbete. Att som ledamoten endast ta upp det beslut som kom från SGU i september blir lite taget ur sin kontext om man inte också nämner allt det andra som görs. Det pågår nämligen ett väldigt aktivt arbete med den kapacitet Sverige har att arbeta med mineralutvinning.

Inte minst är pingpongsituationen – en mycket lämplig benämning på det som uppstår – ett av de grundläggande problemen. När man söker tillstånd för många typer av verksamheter i vårt land är processen inte ändamålsenlig utan krånglar till det för arbetstillfällen, konkurrenskraft och svenska företag. Detta kommer regeringen att åtgärda, inte minst genom den stora utredning som nu pågår och där direktiven tar ett mycket bredare grepp än i det arbete som hittills har gjorts av olika regeringar som har suttit vid makten.

Anf. 27 ISAK FROM (S):

Herr talman! När det gäller den lagstiftning som har gällt tror jag att statsrådet är mycket väl medveten om att den här kammaren oftast har fattat beslut om den i bred enighet. Sedan har olika rättsprocesser i domstolar inneburit prejudikat som förskjutit frågan. Vi har också en situation där

olika myndigheter har haft motsägelsefull styrning, och jag är den första att skriva under på att det behöver bli bättre.

Statsrådet säger i sitt svar att man tillför pengar till Naturvårdsverket och länsstyrelserna. Det är ju vällovligt, men samtidigt tar man bort stora anslag från samma myndigheter vilket gör att de landar på minus. Det leder förstås till frågeställningen hur myndigheterna ska prioritera sin kärnuppgift. Det är klart: När det blir ett nej är ansökan oftast undermålig och återförvisas till sökande för komplettering. En del i att det drar ut på tiden är att sökande då inte kommer in med kompletteringar. Det kan ju inte läggas vare sig domstolar eller myndigheter till last. Det behöver tydliggöras.

Jag håller med statsrådet om att processen med Gåsgruvan är pågående, och den kan statsrådet därför inte kommentera. Däremot har andra projekt landat på regeringens bord som regeringen faktiskt har avslagit.

Med den situation vi har i dag är det helt nödvändigt att SGU utökar riksintresset på Gotland om det över huvud taget ska bli möjligt att bryta mer kalk i Slite på området som avses. Om det kommer att vara möjligt vet vi inte än. Vi vet inte heller när det eventuellt kan levereras kalk från det området till industrin.

Det som industrin, inte minst stål- och mineralindustrin i norra Sverige, efterfrågar är tillgång på kalk och att man ska möta de ökade priserna. Kan man inte köpa sin kalk i närområdet blir ju import och längre och dyrare transporter den lösning man får titta på. Jag tror att varken den här regeringen eller den tidigare ansåg att den bästa lösningen för att uppnå klimatmålen vore längre och dyrare transporter med större utsläpp för att förse vår industri med nödvändig insatsvara.

Anf. 28 Statsrådet ROMINA POURMOKHTARI (L):

Herr talman! Tack till ledamoten! Jag delar mycket av det som framförs om att detta är ineffektivt och improduktivt. Man kanske till och med kan säga att det är osvenskt att krångla till detta i den utsträckning vi gör för alla de verksamheter som vill verka inom Sveriges gränser och bidra till produktion av saker och ting, inte minst mineral och metall, som behövs till omställningen som sker i Sverige.

Vi vill att de råvaror av olika slag som vi är i behov av i Sverige ska vara hållbart producerade och gärna också producerade i Sverige, där vi har en hög miljöstandard och höga krav för både miljö och hälsa i processerna. Vi vet ju att den svenska gruvnäringen har en väldigt hög standard, är väldigt miljövänlig och väldigt säker och att det är bra att undvika stora importörer från andra länder. Det är just därför vi måste förändra sättet vi arbetar på.

Vi vet ju att det som industrierna framför som det största problemet är att det är för krångligt att ha sin verksamhet i Sverige. Man skickas fram och tillbaka i pingpongsituationer mellan myndigheter, domstolar, länsstyrelser och så vidare. Det är inte minst det som är skälet till att regeringen ser över hur tillståndprocesserna går till i grunden. Det har inte gjorts hittills, utan man har tittat på olika metoder att ”peta” i frågorna om tillståndprocesser. Man har inte tagit ett brett grepp om hur processerna går till och vilka effekter det får när man arbetar på det sätt man hittills gjort.

Prot. 2024/25:9
24 september

Svar på
interpellationer

Vi måste kunna se till att förbättra processerna utan att göra det på bekostnad av miljökvaliteten. När det finns ett sådant utrymme tycker jag att det är väldigt viktigt att arbeta så snabbt som möjligt. Regeringen har självklart gått vidare med mycket av det arbete som påbörjades under tidigare mandatperiod även om vi inte tycker att det är tillräckliga åtgärder. Delar av det arbetet hanteras just nu i riksdagen.

Det är alltså väldigt positivt att vi är många som är medvetna om problematiken, men jag tycker även att det kan vara värt att tänka på vad skälet är till att vi har hamnat här. Det är ju inte minst att man från regeringars sida inte har velat göra tuffa avvägningar mellan olika allmänintressen och inte velat ta tag i sådana svåra frågor. Det ser vi nu resultatet av.

Regeringen följer självklart alla pågående fall noga och är väldigt mån om att på olika sätt se till att Sverige ska ligga i framkant när det gäller produktion av alla råvaror som behövs. Att den potentialen finns är någonting positivt. I Sverige vet vi att dessa råvaror kan vara hållbart producerade och leva upp till höga miljökrav. Det är positivt. Självklart arbetar regeringen för att processerna ska gå bättre till och för att man inte ska fortsätta hamna i de situationer man i dag hamnar i, inte minst på grund av lagstiftningen och de grunder man behöver arbeta utifrån inom gruvnäringen i Sverige.

Anf. 29 ISAK FROM (S):

Herr talman! Det är ändå lite obegripligt att regeringen inte väljer att plocka de lågt hängande frukterna. Det fanns flera färdigutredda förslag som regeringen hade kunnat gå vidare med, men nu väljer de att göra om allting från början trots att processerna fungerar i stora delar. Om sökandens alla underlag är korrekta finns stora möjligheter att nå framgång. Sedan finns det motstående intressen, precis som statsrådet lite grann var inne på. Det finns kolliderande riksintressen där man anser sig ha samma rätt – eller större – som när det handlar om mineralutvinning.

Regeringen ska se över hela lagstiftningen, komma tillbaka och få en förändring. Under tiden står industrin med högre kostnader. Det är ganska tydligt vad politiska prioriteringar innebär. Den här regeringens politiska prioriteringar innebär att man subventionerar fossildiesel från Saudiarabien medan man straffbeskattar och ökar kostnaderna för insatsvaror till gruvindustrin och jordbruket och motverkar den gröna industriella omställningen. Det är också en politisk prioritering. Man lägger ut hinder för det här. Det vi diskuterar nu är när industrin i Sverige ska få tillgång till mer kalk som bryts i Sverige.

Anf. 30 Statsrådet ROMINA POURMOKHTARI (L):

Herr talman! Låt mig vara väldigt tydlig gällande bilden som framförs här av att regeringen står och stampar, har tillsatt en stor utredning och orsakar förseningar. Det finns ju en proposition som är ett steg på vägen mot en mer effektiv miljöprövning som just nu ligger på riksdagens bord för beslut. Vi har alltså levererat utredningens förslag till riksdagen att ta ställning till.

Det finns dessutom en regeringsprövningsutredning som har redovisat sina förslag. Man vill bland annat ge regeringen förändrad möjlighet att pröva frågor om tillstånd enligt miljöbalken om målet eller ärendet innefat-

tar tydliga politiska avvägningar. Arbete pågår från regeringens sida med att analysera utredningens betänkande för att sedan remittera det.

Utredningen föreslår att dessa lagändringar ska träda i kraft den 1 juli 2025, så påståendet att regeringen står och stampar och inte gör något under tiden kan inte vara mer felaktigt. Vi i regeringen gör allt vi kan, med små steg och med stora.

Om man är så fruktansvärt bekymrad över att gruvorna inte kan verka är frågan varför Socialdemokraterna, som menar att det i stor utsträckning ”fungerar”, som ledamoten väljer att uttrycka sig, tillät formuleringar som att uran inte ska få hanteras på det sätt som Sverige har gjort traditionellt sett. Detta ändrade man på grund av att Miljöpartiet satt med i samarbetet.

Det är sådant som jag tycker att Socialdemokraterna kan fundera över framöver för det tillfälle att man får makten igen i framtiden. Kommer vi att återgå till en situation där gruvnäringen får tuffa villkor som är väldigt dyra att leva upp till, utöver den tillståndsproblematik som redan fanns med olika förbud mot olika typer av mineralutvinning? Detta tycker jag blir en intressant fråga framöver.

Till dess arbetar regeringen aktivt med att gå vidare med det som finns och fungerar men också med att göra rätt från start.

Interpellationsdebatten var härmed avslutad.

§ 12 Svar på interpellation 2024/25:2 om klimatomställning i överenskommelser

Anf. 31 Statsrådet ROMINA POURMOKHTARI (L):

Herr talman! Elin Söderberg har frågat mig vilka skäl som ligger till grund för att jag har valt att lyfta in endast nettonollmålet till 2045 och ESR-målet till 2030 i överenskommelser mellan Tidöpartierna.

Sverige bedriver en ambitiös och effektiv klimatpolitik för att nå klimatomställningen. Regeringen är fast besluten att Sverige ska uppfylla sin del av EU:s klimatomställning och nå hela vägen ned till nettonollutsläpp senast år 2045.

EU:s klimatpolitik har genom den europeiska gröna given tagit fram den breda ramen för Sveriges klimatomställning. EU:s lagstiftningspaket, Fit for 55, styr mot snabbt minskade utsläpp till 2030. Att EU nu agerar så kraftfullt mot klimatkrisen innebär att Sveriges klimatpolitik i större utsträckning regleras på EU-nivå.

Miljömålsberedningen kommer därför att få i uppdrag att se över utformningen av våra nationella etappmål för 2030 så att de bättre överensstämmer med Sveriges åtaganden inom EU. Beredningen kommer också att se över etappmålet för inrikes transporter. Etappmålen är viktiga kontrollstationer för att nå hela vägen ned till nettonollutsläpp senast år 2045 och nettonollutsläpp därefter.

Regeringen anser att fokus i det kommande ramverket inom EU bör riktas mot kostnadseffektiva styrmedel som exempelvis handel med utsläppsrätter och att nationella åtgärder i första hand ska fokusera på att skapa rätt förutsättningar för omställningen.

Prot. 2024/25:9
24 september

Svar på
interpellationer

Förra veckan lämnade regeringen budgetpropositionen för år 2025 till riksdagen. Sammantaget innebär de samlade förslagen i budgeten att ESR-åtagandet för 2030 beräknas nås. Det finns dock osäkerheter kopplat till drivmedelsanvändning och utvecklingen i LULUCF-sektorn.

Regeringen avser också att tillsätta en bred utredning i syfte att utforma styrmedel som kan bidra till att Sveriges EU-åtaganden nås på ett kostnadseffektivt och samhällsekonomiskt effektivt sätt samtidigt som orimligt höga kostnader för hushåll och näringsliv undviks.

I grunden handlar det om att el och effekt ska finnas på plats i tillräcklig omfattning, om att tillståndprocesser effektiviseras, om infrastruktur för såväl CCS och bio-CCS som elbilar samt om att kompetens för omställningen finns. Regeringen har tagit stora kliv för att bygga ut vår fossilfria elproduktion för att få till en elektrifiering av samhället, exempelvis med ny kärnkraft och förslag till ökade incitament för kommuner att medverka till mer landbaserad vindkraft.

Regeringens utgångspunkt för klimatpolitiken är att genomföra kostnadseffektiva åtgärder med störst effekt för konkreta utsläppsminskningar. Klimatpolitiken ska värna om företagets konkurrenskraft och hushållens ekonomi, och den ska vara rättvis och grunda sig i en bred acceptans hos den svenska befolkningen.

Anf. 32 ELIN SÖDERBERG (MP):

Herr talman! Klimat- och miljöministern svarar inte på min fråga, som var vilka skäl som ligger till grund för att statsrådet valt att endast lyfta in ett av våra nationella klimatmål – målet till 2045 – och ett av våra EU-åtaganden – ESR-målet till 2030 – i överenskommelser med Tidöpartierna.

Det går inte för någon att välja vilka lagstiftningar man ska följa och inte. Samtliga fastlagda klimatmål för Sverige gäller. Trots detta har regeringen valt att arbeta endast mot ett av våra nationella klimatmål och ett av våra EU-åtaganden.

Klimatmålen hänger ihop, och det finns skäl till att Sverige har de klimatmål som vi har. Om vårt nationella klimatmål för transportsektorn inte nås innebär det att jordbrukets utsläpp måste minska mycket kraftigare för att vi ska nå vårt bindande EU-mål för ESR-sektorn, till exempel. Om det nationella målet för transportsektorn i stället nås ser förutsättningarna för att nå alla andra klimatmål mycket bättre ut.

Om Tidöpartierna hade arbetat för att nå de nationella målen – 70 procent lägre utsläpp från transportsektorn till 2030, 63 procent lägre utsläpp från ESR-sektorn till 2030 och 75 procent lägre utsläpp till 2040 – hade Sveriges förutsättningar att nå våra bindande klimatmål inom EU, både för ESR-sektorn och för skog och mark inom LULUCF-målet, sett bättre ut. Vi hade också legat på en mycket bättre kurs för det kommande EU-målet till 2040.

De nationella klimatmålen antogs 2017. Liberalerna, Moderaterna, Kristdemokraterna och Sverigedemokraterna har alltså haft sju år på sig att utveckla politik för att nå dessa mål, men i stället har man valt att inte följa dem. Statsrådet Pourmokhtari och finansminister Svantesson valde i stället att ställa sig på en presskonferens och berätta att de vill använda hela det utrymme som industrins hårda arbete har lett fram till och hela det överskott som Miljöpartiets politik har skapat för åren 2021–2023 i ESR-sektorn för att täcka upp för sitt eget klimatmisslyckande.

Det som man valde att inte berätta är att hela överskottet i ESR-sektorn, som finns tack vare Miljöpartiets politik, kommer att gå till att täcka upp för ett sannolikt mycket stort underskott i LULUCF-sektorn för perioden 2021–2025. Regeringen har alltså inte detta överskott att spela med.

Klimatmålen hänger ihop, och det går inte att välja att följa några regler och strunta i andra. Därför frågar jag igen: Vilka skäl ligger till grund för att klimat- och miljöministern endast fokuserar på ett av våra nationella mål och ett av våra EU-åtaganden?

Herr talman! Jag vill också att klimat- och miljöministern svarar på hur regeringen avser att agera för att hantera det faktum att underskottet i LULUCF-sektorn, alltså kolinbindningen i skog och mark, för perioden 2021–2025 automatiskt kommer att överföras till ESR-målet, som därmed inte kommer att nås.

Anf. 33 Statsrådet ROMINA POURMOKHTARI (L):

Herr talman! Ledamoten Söderberg har frågat mig vilka skäl som ligger till grund för att jag har valt att lyfta in netto-nollmålet till 2045 och ESR-åtagandet till 2030 i min överenskommelse med de andra Tidöpartierna i det vi kallar Tidö klimat.

Svaret på frågan är att skälen som ligger till grund för att detta har gjorts – att vi lyfter upp Sveriges klimatmål netto-noll senast 2045 och ESR-åtagandet till 2030 – är att EU nu agerar så pass kraftfullt mot klimatkrisen att Sveriges klimatpolitik i större utsträckning regleras på EU-nivå.

Detta medför att regeringen anser att fokus i det kommande ramverket inom EU bör riktas mot kostnadseffektiva styrmedel, exempelvis handel med utsläppsätter, och att nationella åtgärder i Sverige – Sveriges nationella klimatpolitik – behöver fokusera på att skapa förutsättningar för klimatomställning.

Det finns ingen som med lag kommer att kunna piskas till att producera rent stål om det inte finns el till det rena stålet. Det finns ingen klimativänlig verksamhet som kommer att kunna bedriva en ren verksamhet utan ett tillstånd för att få bedriva sin verksamhet eller utan en effektiv tillståndsprcess. Det finns ingen i hela vårt avlånga land som kan köra elbil om inte laddinfrastrukturen finns och går att lita på, och det finns ingen kommun och inget företag i hela vårt samhälle som kan rekrytera folk utan att kompetensen finns på plats i och med att regeringen har utvecklat en sådan sak som batteriutbildningar på våra universitet.

Det här är det som regeringen menar att vi behöver diskutera när det gäller Sveriges nationella klimatpolitik. Vi kan stå här och ha sifferbingo om olika mål i hur många månader som helst. Jag kommer säkerligen att ha flera debatter med Miljöpartiets ledamöter, som är så oerhört intresserade av exakt de här målen.

Vi har 16 nationella miljökvalitetsmål i Sverige. Vi har utöver det olika klimatmål som rör vårt nationella klimatarbete. Vi har ESR-åtaganden till 2030, inrikes transportmål, etappmål till 2040, 2045-mål och därefter nettominus. Sedan har vi ytterligare mål i EU. Vi har LULUCF-, ESR- och ETS-arbetet. Det är ett väldigt extensivt målarbete som har gjorts. Det är jättebra – väl arbetat, inte minst av Miljöpartiet!

Men vi behöver också diskutera hur vi når de målen, och det är där det de facto också blir politik. Vi kan prata om målen, och då kan jag vara ännu tydligare och fokusera ännu mer på att regeringen väljer att lyfta upp dessa två mål i vår överenskommelse med de andra Tidöpartierna eftersom vi ser att det är fokus på förutsättningar som behöver ligga till grund för det nationella klimatarbetet. På EU-nivå tas just nu väldigt kraftiga steg med olika styrmedel som är väldigt kostnadseffektiva, inte minst utsläppshandel.

Ska vi diskutera historiebeskrivningen, herr talman, kan jag påpeka att när vi fattade beslut om nationella mål i Sverige stod inte minst jag som företrädare för Liberalerna – jag hade då inte blivit riksdagsledamot – och engagerade mig aktivt för utsläppshandel på EU-nivå. Vi måste ha kostnadseffektiva styrmedel som regleras gemensamt i EU, eftersom vi har en inre marknad. Om företagen ska ha stabila villkor att arbeta efter är det bra om vi gör det här på EU-nivå.

Vi kan stå och ha en diskussion om alla de olika mål som Sverige ska arbeta efter, om vilka som ska ligga i fokus, om hur vi ska hantera eventuella underskott i LULUCF gentemot överskott i ESR och om hur ETS-flexen gentemot ESR ska hanteras, men jag tror inte att svenska folket bryr sig om det. Svenska folket bryr sig dock extremt mycket om hur vi ska ge hela vårt avlånga land förutsättningar att lyckas med klimatomställningen, och då är svaret på frågorna kompetens, infrastruktur, tillståndsprcesser och el.

Anf. 34 ELIN SÖDERBERG (MP):

Herr talman! Själva genomförandepolitiken diskuterar jag givetvis väldigt gärna. Miljöpartiet har presenterat en gedigen klimathandlingsplan som alternativ till den skrivelse regeringen lade fram, och den handlar om just tillståndsprcesser, kompetensförsörjning, laddinfrastruktur och så vidare.

Det som den här debatten handlar om är dock hanteringen av målen. Klimat- och miljöministern ställde sig på en presskonferens och ville låta påskina att man når ESR-målet. Det kom följdfrågor från journalister, som påvisade att man inte når åtagandena för skog och mark och därmed inte har en politik för att vi ska nå våra bindande mål inom EU. Då svarade ministern att man har lyft in 2045-målet och ESR-målet i en Tidööverenskommelse och att hon därför inte ville svara på hur man hanterar LULUCF-sektorn.

Sverige har två bindande klimatmål inom EU till 2030 som hänger ihop. Det ena är ESR-målet. Det andra är målet om ökad kolinbindning i skog och mark, LULUCF-målet. Utöver detta är de territoriella utsläpp som inte ingår i ESR-målet med i EU:s utsläppshandel, ETS. Det finns flexibilitet mellan dem för det fall man har något lättare att nå den ena delen jämfört med den andra. Sammantaget ska dock samtliga mål nås för att Sverige ska leva upp till sina åtaganden inom EU som en del av EU:s åtaganden under Parisavtalet. Bryter vi i Sverige mot våra åtaganden i EU bryter vi alltså mot Parisavtalet.

IPCC konstaterar att världens samlade åtaganden under Parisavtalet för närvarande är otillräckliga för att begränsa den globala uppvärmningen till två grader. Ett brott mot våra åtaganden är alltså ytterst allvarligt. Svenska folket bryr sig om huruvida vi kan skapa politik som skyddar befolkningen

från de allvarligaste riskerna med klimatförändringen. Det är därför de här målen är relevanta.

Förenklat täcker ETS industrins utsläpp, ESR jordbrukets och transportsektorns utsläpp och LULUCF skogens utsläpp och upptag. Som läget är nu ser det bra ut med ETS för Sverige. När det gäller ESR-målet såg det bra ut när Romina Pourmokhtari tog över klimat- och miljöministerposten. Sedan dess har regeringen chockhöjt utsläppen så att Sverige inte längre väntas nå det målet.

Vad gäller LULUCF-målet ser det dock inte alls bra ut. De senaste åren har upptaget minskat i stället för att öka. Avverkningsnivåerna är rekord-höga. Skogen har också drabbats av torka till följd av klimatförändringarna, så att det har vuxit sämre. Utvecklingen pekar mot att trenden inte kommer att vända de närmaste åren.

LULUCF-målet är uppdelat i två delar för olika tidsperioder: en del för perioden 2021–2025 och en del för perioden efter 2025. För perioden 2021–2025 har Sverige i skogsmark ett sammanlagt underskott gentemot EU-åtagandet på 11 miljoner ton koldioxidekvivalenter. För brukad åkermark och brukad betesmark beräknas Sverige bokföra ett underskott på 1,7 respektive 0,7 miljoner ton koldioxidekvivalenter. Sammanlagt är det alltså ett beräknat underskott på 13,4 miljoner ton, vilket kan jämföras med att hela Sveriges transportsektor släpper ut 13,75 miljoner ton på ett år.

Det finns osäkerheter kring referensnivåer, men läget ser väldigt illa ut. Det här underskottet för perioden 2021–2025 kommer automatiskt att föras över till ESR-målet och äta upp hela det överskott som Miljöpartiets politik ledde till och som är på 8,6 miljoner ton för 2021–2023.

Jag vill upprepa frågan: Hur avser ministern att agera för att hantera det faktum att underskott i LULUCF-sektorn för 2021–2025 automatiskt kommer att överföras till ESR-målet, som därmed inte nås?

Anf. 35 Statsrådet ROMINA POURMOKHTARI (L):

Herr talman! Jag påpekar då återigen att vi står här i en interpellationsdebatt som handlar om vilka skäl som ligger till grund för att regeringen har valt att lyfta in ESR-målet till 2030 och Sveriges klimatmål om nettounull till 2045 i vår Tidööverenskommelse. Vi står inte här i en interpellationsdebatt om LULUCF-sektorn.

Men jag diskuterar jättegärna LULUCF-sektorn, och vi kan väl då börja med att diskutera hur underskottet såg ut under tidigare regeringar. Är det här ett miljömål som Sverige var på väg att nå med råge innan den hemska högerregeringen kom och förstörde allt? Eller är det kanske så att Sverige har en väldigt stor skogsindustri och tillsammans med Finland ett unikt LULUCF-åtagande som gör att det är en partiöverskridande parlamentarisk utmaning hur vi ska klara av svensk skogspolitik? Det vore fantastiskt om Miljöpartiet kunde ägna sig åt den typen av beskrivning av den här ganska stora frågan i stället för att utmåla den på det sätt som man väljer att göra i dag.

Men absolut – låt oss underhålla oss med lite målbingo, eftersom det som verkar vara i fokus för denna debatt inte är hur vi ska nå klimatmål utan vilka mål som finns och hur dessa mål fungerar, herr talman. Ledamoten säger att regeringen fokuserar på två av målen men att vi enligt lag inte ska göra det utan måste fokusera på alla mål.

Prot. 2024/25:9
24 september

Svar på
interpellationer

Jag kan bekräfta att regeringen följer ramverket och alla de grunder som har lagts. Vi har en himla massa nationella mål som regeringen arbetar för att nå. Vi skriver i vår budget hur vi ligger i förhållande till alla dessa olika nationella mål.

Skälet till att regeringen väljer att särskilt lyfta in Sveriges nettonollmål till 2045 och ESR-målet till 2030 är helt enkelt att vi ser att EU agerar väldigt kraftfullt mot klimatkrisen med olika mål och effektiva styrmedel, såsom utsläppshandel och en gemensamt reglerad politik för att minska utsläppen från flyget. Det påverkar vad vi bedriver för nationell politik, herr talman.

Den här regeringen väljer att lägga krutet där det ska läggas. Vi ser till att elen finns för klimatomställningen, både från vindkraften och från kärnkraften. Vi ser till att tillståndsprocesserna inte tar årtal och därmed saktar ned och sätter käppar i hjulet för den omställning som näringslivet är så hungrigt på att förverkliga. Vi ser till att all den kompetens som krävs för klimatomställningen finns i hela vårt avlånga land, i varje kommun som behöver anställa någon som ska arbeta med klimatanpassningsåtgärder eller omställning. Vi ser också till att infrastrukturen fungerar. Det gör vi genom historiska satsningar, inte minst på järnvägs- och väginfrastruktur men också på exempelvis laddinfrastruktur och infrastruktur för CCS.

Det är så man lägger grunden för den nationella klimatpolitiken. Det låter säkert mer ambitiöst med Miljöpartiets fokus på vilka mål som ska finnas. Hade det varit en tävling om vem som satt upp flest mål hade Miljöpartiet vunnit med råge. Men om man diskuterar vad som ska ligga till grund för att omställningen ska fungera handlar det om sådant som baskraft och effekt. Vad kan vi ge industrin när den vill få bort det fossila och få in det eldrivna och elektrifiera på riktigt?

Jag får självklart stå här och tala om mål. Vi kan tala om hur ESR-sektorns måluppfyllnad ser ut, eller hur våra 16 miljö kvalitetsmål ser ut. Men det är än viktigare att diskutera den politik som ska ligga till grund för måluppfyllelsen. Det anser i varje fall regeringen.

Vi är väldigt positiva till att vi nu tillsammans i EU tar ett ordentligt grepp med inte minst utsläppshandel för att minska Europas utsläpp.

Anf. 36 ELIN SÖDERBERG (MP):

Herr talman! Jag blir bekymrad därför att statsrådet återigen fokuserar på åtgärder som i väldigt stor utsträckning syftar till att understödja industrins klimatomställning. Det är infrastruktur, tillståndsprocesser, elproduktionsutbyggnad och så vidare. Det är väldigt viktiga åtgärder. Miljöpartiet har en lång rad reformer för att gå mycket snabbare framåt.

ETS-sektorn är, som jag tidigare nämnde, den sektor där det just nu ser ganska bra ut. Fortfarande ligger investeringsplanerna fast i industrisektorn. Men vi har områden där det ser väldigt svårt ut att nå målen, som inom transportsektorn i Sverige.

Regeringen har inte tagit fram några förslag inom jordbrukssektorn. När det gäller ökad kolinbindning i skog och mark finns det ett underskott på över 13 miljoner ton koldioxidekvivalenter för perioden 2021–2025.

Utvecklingen ser inte ut att gå åt rätt håll om vi blickar framåt. Därav blir det centralt vilka mål som regeringen valt att fokusera på och därmed de reformförslag och åtgärdsförslag som utvecklas för att hantera utsläppen.

Det vi ser är att regeringen har lagt fokus på målet för 2045. Den presenterar åtgärder kopplat till industrins omställning. Dem kan vi absolut diskutera, och det finns skillnader. Men det är väldigt tomt när det handlar om åtgärder för att öka kolinbindningen i skog och mark och för att få ned utsläppen inom transportsektorn så att vi når vårt ESR-åtagande. Det gäller både det nationella åtagandet och vårt bindande åtagande gentemot EU.

Det är därför det är relevant att ställa frågor om vad som ligger till grund för det fokus som regeringen har. Det påverkar vilken politik som regeringen presenterar. Den politik som regeringen presenterar leder till att vi inte når målen. Därmed förvärrar vi den globala uppvärmningen och effekterna för Sveriges befolkning.

Anf. 37 Statsrådet ROMINA POURMOKHTARI (L):

Herr talman! Jag noterar att ledamoten väljer att inte nämna hur det såg ut med potentialen att nå LULUCF-åtaganden under tidigare regeringar. Det gäller om det är den här regeringen som har påverkat de stora underskott som finns i LULUCF-åtagandena, eller om det faktiskt rör sig om att minskad skoglig tillväxt, klimatförändringar, invasiva arter och ett unikt högt åtagande som ligger på Sverige gör att det är en svår fråga.

Detta är en fråga som just nu alla partier hanterar i en parlamentarisk utredning och som man tittar på hur man ska klara av. Det hade varit en mer önskvärd debatt att tala om det, om det nu var så att interpellationen handlat om LULUCF, vilket den inte gör. Den fråga jag har fått är: Varför väljer regeringen att lyfta fram ESR-sektorn och Sveriges klimatmål för nettonoll år 2045?

Herr talman! Ledamoten valde även att säga att regeringen inte har gjort någonting för att minska utsläppen från jordbruket. Den bilden vill jag tydligt motsätta mig genom att visa på ett nytt initiativ som regeringen har tagit och annonserat i vår budget för 2025 och som kallas för Kväveklivet.

Här tänker jag att Miljöpartiet kanske kan känna lite glädje över att jag bygger vidare på namn som tidigare regeringar kommit på, såsom Industriklivet och Klimatklivet. Vi har nu annonserat Kväveklivet där 100 miljoner de kommande åren kommer att finnas att tillgå årligen för stöd. Det kan till exempel gälla olika moderniseringar av verktyg man använder som kan minska gödselansvändningen, effektivisera den och på så sätt minska utsläppen för jordbruket. Man kan genomföra olika insatser som minskar ammoniakutsläppen.

Det pågår ett mycket aktivt arbete med att även jordbruket ska dra sitt strå till stacken. Men det är klart att det i grund och botten handlar om transportfrågan. Sveriges största potential ligger i transportfrågan. Regeringen arbetar väldigt aktivt för att minska utsläppen från transportsektorn med en ny reduktionsplikt med el inkluderat men också med den elektrifiering som pågår på bred front inte minst genom vår nya elbilspremie, som också annonserades i regeringsförklaringen.

Det pågår ett väldigt aktivt arbete. Jag ser fram mot att diskutera det vidare med Miljöpartiet.

Interpellationsdebatten var härmed avslutad.

§ 13 Bordläggning

Följande dokument anmälades och bordlades:

Propositioner

2024/25:17 Ett förstärkt konsumentskydd mot riskfylld kreditgivning och
överskuldssättning

2024/25:18 Genomförande av det nya blåkortsdirektivet

Skrivelse

2024/25:9 Riksrevisionens rapport om statens insatser för att stärka efter-
levnaden av barnkonventionen

Finansutskottets betänkande

2024/25:FiU14 Extra ändringsbudget för 2024 – Ytterligare materiel och
ekonomiskt stöd till Ukraina

§ 14 Anmälan om interpellationer

Följande interpellationer hade framställts:

den 20 september

2024/25:25 Omprioritering av anslag för LOVA-projekt

av Joakim Järrebring (S)

till statsrådet Romina Pourmokhtari (L)

2024/25:26 Åtgärder mot äldrebedrägerier

av Pontus Andersson Garpvall (SD)

till justitieminister Gunnar Strömmer (M)

2024/25:27 Framtiden för Västernorrlands flygplatser

av Peter Hedberg (S)

till statsrådet Andreas Carlson (KD)

den 23 september

2024/25:28 Vräkningar av barn

av Ida Ekeröth Clausson (S)

till finansminister Elisabeth Svantesson (M)

2024/25:29 Jord- och skogsbrukets teknikomställning

av Isak From (S)

till landsbygdsminister Peter Kullgren (KD)

2024/25:30 Yttäckningen i glesbygd

av Isak From (S)

till statsrådet Erik Slottnér (KD)

2024/25:31 Upprepad brottslighet mot kvinnor

av Märta Stenevi (MP)

till justitieminister Gunnar Strömmer (M)

2024/25:32 Sveriges röstnedläggning i FN:s omröstning om Israel och Västbanken

av Azra Muranovic (S)

till utrikesminister Maria Malmer Stenergård (M)

Följande frågor för skriftliga svar hade framställts:

den 20 september

2024/25:47 Företags beredskap vid krig

av Björn Söder (SD)

till statsrådet Carl-Oskar Bohlin (M)

2024/25:48 Åtgärder mot arbetslivskriminalitet inom anläggningsbranschen

av Kadir Kasirga (S)

till statsrådet Andreas Carlson (KD)

2024/25:49 Scamfabriker i Sydostasien

av Olle Thorell (S)

till utrikesminister Maria Malmer Stenergård (M)

2024/25:50 Statligt ägda bolags roll på konkurrensutsatta marknader

av Johnny Svedin (SD)

till finansminister Elisabeth Svantesson (M)

2024/25:51 Regeringens hantering av reformutrymmet

av Olle Thorell (S)

till finansminister Elisabeth Svantesson (M)

2024/25:52 Stödet till sjukvården

av Olle Thorell (S)

till finansminister Elisabeth Svantesson (M)

2024/25:53 Åtgärder mot gängkriminalitet

av Olle Thorell (S)

till finansminister Elisabeth Svantesson (M)

2024/25:54 Prioriteringarna i budgeten för 2025

av Olle Thorell (S)

till finansminister Elisabeth Svantesson (M)

2024/25:55 Satsningar på tillväxtområden

av Olle Thorell (S)

till finansminister Elisabeth Svantesson (M)

den 23 september

2024/25:56 Indexuppräkning av ersättningar till landets värnpliktiga vid grundutbildning

av Mikael Larsson (C)

till försvarsminister Pål Jonson (M)

2024/25:57 Reglering av dödshjälp i Sverige

av Niels Paarup-Petersen (C)

till socialminister Jakob Forssmed (KD)

2024/25:58 Bromma flygplats framtid

av Björn Söder (SD)

till statsrådet Andreas Carlson (KD)

2024/25:59 Användning av ukrainsk stavning på Ukrainas huvudstad Kyjiv

av Björn Söder (SD)

till utrikesminister Maria Malmer Stenergård (M)

§ 16 Anmälan om skriftliga svar på frågor

Skriftliga svar på följande frågor hade kommit in:

den 20 september

2024/25:3 Konsekvenser av ett potentiellt genomförande av Project 2025

av *Linnéa Wickman* (S)

till utrikesminister Maria Malmer Stenergard (M)

2024/25:5 Det internationella arbetet för SRHR och hbtqi-rättigheter vid ett genomförande av Project 2025

av *Linnéa Wickman* (S)

till utrikesminister Maria Malmer Stenergard (M)

2024/25:4 Kinastrategi

av *Markus Wiechel* (SD)

till utrikesminister Maria Malmer Stenergard (M)

den 23 september

2023/24:1122 Åtgärder för att förhindra otillåten drönartrafik vid Arlanda flygplats

av *Kadir Kasirga* (S)

till statsrådet Andreas Carlson (KD)

§ 17 Kammaren åtskildes kl. 14.56.

Sammanträdet leddes av förste vice talmannen.

Vid protokollet

ANNA BLOMDAHL

/Olof Pilo

§ 1	Avsägelse.....	1
§ 2	Anmälan om kompletteringsval.....	1
§ 3	Meddelande om frågestund.....	1
§ 4	Anmälan om subsidiaritetsprövning.....	1
§ 5	Anmälan om fördröjda svar på interpellationer.....	2
§ 6	Ärenden för hänvisning till utskott	3
§ 7	Ärenden för bordläggning.....	3
§ 8	Svar på interpellation 2023/24:851 om Lagrådets ställning.....	3
	Anf. 1 Justitieminister GUNNAR STRÖMMER (M).....	3
	Anf. 2 RASMUS LING (MP).....	4
	Anf. 3 Justitieminister GUNNAR STRÖMMER (M).....	5
	Anf. 4 RASMUS LING (MP).....	7
	Anf. 5 Justitieminister GUNNAR STRÖMMER (M).....	7
	Anf. 6 RASMUS LING (MP).....	8
	Anf. 7 Justitieminister GUNNAR STRÖMMER (M).....	9
§ 9	Svar på interpellation 2023/24:853 om förslag för att beivra buskörningar i Malmö	10
	Anf. 8 Justitieminister GUNNAR STRÖMMER (M).....	10
	Anf. 9 RASMUS LING (MP).....	10
	Anf. 10 JOAKIM SANDELL (S).....	11
	Anf. 11 Justitieminister GUNNAR STRÖMMER (M).....	12
	Anf. 12 RASMUS LING (MP).....	13
	Anf. 13 JOAKIM SANDELL (S).....	13
	Anf. 14 Justitieminister GUNNAR STRÖMMER (M).....	14
	Anf. 15 RASMUS LING (MP).....	14
	Anf. 16 Justitieminister GUNNAR STRÖMMER (M).....	14
§ 10	Svar på interpellation 2024/25:1 om oseriösa aktörer vid bolagsförsäljning	15
	Anf. 17 Justitieminister GUNNAR STRÖMMER (M).....	15
	Anf. 18 ELISABETH THAND RINGQVIST (C).....	16
	Anf. 19 Justitieminister GUNNAR STRÖMMER (M).....	17
	Anf. 20 ELISABETH THAND RINGQVIST (C).....	18
	Anf. 21 Justitieminister GUNNAR STRÖMMER (M).....	18
	Anf. 22 ELISABETH THAND RINGQVIST (C).....	19
	Anf. 23 Justitieminister GUNNAR STRÖMMER (M).....	20
§ 11	Svar på interpellation 2023/24:848 om industrins behov av kalk.....	20
	Anf. 24 Statsrådet ROMINA POURMOKHTARI (L).....	20
	Anf. 25 ISAK FROM (S)	21
	Anf. 26 Statsrådet ROMINA POURMOKHTARI (L).....	22
	Anf. 27 ISAK FROM (S)	22
	Anf. 28 Statsrådet ROMINA POURMOKHTARI (L).....	23
	Anf. 29 ISAK FROM (S)	24
	Anf. 30 Statsrådet ROMINA POURMOKHTARI (L).....	24
§ 12	Svar på interpellation 2024/25:2 om klimatmål i överenskommelser.....	25
	Anf. 31 Statsrådet ROMINA POURMOKHTARI (L).....	25

Anf. 32	ELIN SÖDERBERG (MP)	26
Anf. 33	Statsrådet ROMINA POURMOKHTARI (L)	27
Anf. 34	ELIN SÖDERBERG (MP)	28
Anf. 35	Statsrådet ROMINA POURMOKHTARI (L)	29
Anf. 36	ELIN SÖDERBERG (MP)	30
Anf. 37	Statsrådet ROMINA POURMOKHTARI (L)	31
§ 13	Bordläggning	32
§ 14	Anmälan om interpellationer	32
§ 15	Anmälan om frågor för skriftliga svar	33
§ 16	Anmälan om skriftliga svar på frågor	34
§ 17	Kammaren åtskildes kl. 14.56.	34